

Αποτίμηση της προστιθέμενης αξίας της πρωτοβουλίας LEADER

Κατευθυντήριες γραμμές

Μάιος 2024

*This document contains the translation of the guidelines ‘**Assessing the added value of LEADER**’ of July 2024. The translation is intended to make the guidelines more helpful and accessible to different stakeholders. The translated document has not been subject to a layout and editorial check, and so the European Evaluation Helpdesk for the CAP makes no claims, promises, or guarantees about the accuracy, completeness, or adequacy of the translation and expressly disclaims liability for any errors or omissions in the translated content. The final reference text is the English version of the guidelines document, available at [this link](#).*

For any use outside of its original intent, or any modifications made to the content of the guidelines, prior written permission must be obtained from the European Evaluation Helpdesk for the CAP. Commercial use of this material is strictly prohibited. Please contact: evaluation@eucapnetwork.eu for any questions in this respect.

Επιφύλαξη δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2024

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Συνιστώμενη παραπομπή:

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ — Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης — Διοικητική μονάδα A.3 (2024): Κατευθυντήριες γραμμές. Αποτίμηση της προστιθέμενης αξίας της πρωτοβουλίας LEADER.

Αποποίηση ευθύνης:

Οι πληροφορίες και οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν τον/την συντάκτη/-ρια / τους/τις συντάκτες/-ριές της και δεν απηχούν κατ' ανάγκη την επίσημη θέση της Επιτροπής. Η Επιτροπή δεν εγγυάται την ακρίβεια των στοιχείων που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση. Η Επιτροπή και οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που ενεργεί εξ ονόματός της δεν φέρουν ευθύνη για την ενδεχόμενη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στο παρόν έγγραφο.

Η ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ είναι αρμόδια για την παροχή υποστήριξης για δραστηριότητες παρακολούθησης και αξιολόγησης σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών. Λειτουργεί υπό την καθοδήγηση της διοικητικής μονάδας A.3 (Μονάδα επιδόσεων πολιτικής) της ΓΔ AGRI της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ στηρίζει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα της αξιολόγησης, ιδίως τη ΓΔ AGRI, τις εθνικές αρχές, τις διαχειριστικές αρχές και τους/τις αξιολογητές/-ριες, μέσω της ανάπτυξης και της διάδοσης κατάλληλων μεθοδολογιών και εργαλείων· της συλλογής και ανταλλαγής ορθών πρακτικών· της ανάπτυξης ικανοτήτων και της επικοινωνίας με μέλη του δικτύου σχετικά με θέματα που αφορούν την αξιολόγηση.

Πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες της ευρωπαϊκής υπηρεσίας υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ διατίθενται στο διαδίκτυο, μέσω του εξυπηρετητή Europa, στη διεύθυνση <https://eu-cap-network.ec.europa.eu/support/evaluation>

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή.....	1
Μέρος I Πλαίσιο	4
1 Επισκόπηση της έννοιας της προστιθέμενης αξίας του LEADER.....	5
Μέρος II Πρακτική εφαρμογή της έννοιας της προστιθέμενης αξίας του LEADER και των συνιστωσών της	10
2 Πώς να τεθεί σε εφαρμογή η έννοια της προστιθέμενης αξίας του LEADER.....	11
3 Τι πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ανάπτυξη του πλαισίου αξιολόγησης της προστιθέμενης αξίας του LEADER.....	19
Μέρος III Προτεινόμενο πλαίσιο αξιολόγησης.....	24
4 Ανάπτυξη πιθανού πλαισίου αξιολόγησης της προστιθέμενης αξίας του LEADER	25
5 Αναλυτική περιγραφή των κύριων συνιστωσών του προτεινόμενου πλαισίου αξιολόγησης.....	27
6 Επισκόπηση των διαθέσιμων πηγών δεδομένων/πληροφοριών.....	39
Μέρος IV Ερμηνεία των αποτελεσμάτων	43
7 Τρόπος ερμηνείας των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων προστιθέμενης αξίας του LEADER.....	44
Δημοσιεύονται σε χωριστά έγγραφα:	
Παράρτημα 1	Δελτία των δεικτών προστιθέμενης αξίας του LEADER
Παράρτημα 2	Παράδειγμα της βάσης δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ
Παράρτημα 3	Παράγοντες που διευκολύνουν ή παρεμποδίζουν τη μέτρηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER
Παράρτημα 4	Παράδειγμα σύνδεσης των αρχών του LEADER με τις συνιστώσες προστιθέμενης αξίας του LEADER
Παράρτημα 5	Λεπτομερές πλαίσιο αξιολόγησης (με πρόσθετους δείκτες)
Παράρτημα 6	Παραδείγματα από τη χρήση του προτεινόμενου πλαισίου αξιολόγησης
Παράρτημα 7	Ορισμοί εργασίας και γλωσσάριο
Παράρτημα 8	Παραπομπές

. 0 "

Πίνακας 1. Κατάλογος στοιχείων της συνιστώσας προστιθέμενης αξίας του LEADER «Βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου» με περιγραφές και ενδεικτικούς τρόπους πρακτικής εφαρμογής των εν λόγω στοιχείων 12

Πίνακας 2. Κατάλογος στοιχείων της συνιστώσας προστιθέμενης αξίας του LEADER «Βελτίωση της διακυβέρνησης» με περιγραφές και παραδείγματα του τρόπου πρακτικής εφαρμογής των εν λόγω στοιχείων 14

Πίνακας 3. Κατάλογος στοιχείων της συνιστώσας προστιθέμενης αξίας του LEADER «Ενίσχυση αποτελεσμάτων και αντικτύπου» με περιγραφές και παραδείγματα του τρόπου πρακτικής εφαρμογής των εν λόγω στοιχείων 16

Πίνακας 4. Παράδειγμα του πλαισίου αξιολόγησης όσον αφορά τη βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου..... 28

Πίνακας 5. Παράδειγμα του πλαισίου αξιολόγησης όσον αφορά τη βελτίωση της διακυβέρνησης..... 31

Πίνακας 6. Παράδειγμα του πλαισίου αξιολόγησης όσον αφορά την ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου..... 35

Πίνακας 7. Παράδειγμα του πλαισίου αξιολόγησης όσον αφορά τις διαρθρωτικές αλλαγές..... 39

Πίνακας 8. Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα δίκτυα..... 44

Πίνακας 9. Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με την τοπική διακυβέρνηση 47

Πίνακας 10. Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με την αυξημένη μόχλευση..... 50

Πίνακας 11. Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με την ικανότητα του LEADER να επιφέρει διαρθρωτικές αλλαγές στην περιοχή της ΟΤΔ 52

+ ! . 3 . 2 .

Γράφημα 1. Προστιθέμενη αξία του LEADER 8

Γράφημα 2. Η πορεία προς τις διαρθρωτικές αλλαγές στην περιοχή της ΟΤΔ 9

Γράφημα 3. Γενική διάρθρωση του πλαισίου αξιολόγησης 26

Κατάλογος ακρωνυμίων

ΚΓΠ	Κοινή Γεωργική Πολιτική
ΤΑΠΤΚ	Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων
CSP	Στρατηγικό σχέδιο για την ΚΓΠ
ΓΔ AGRI	Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης
ΔΠΑ	Δεδομένα για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΟ ΕΣΚ	Επιχειρησιακή ομάδα της ΕΣΚ
ELARD	Ευρωπαϊκή ένωση LEADER για την αγροτική ανάπτυξη
ΕΔΑΑ	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
FOS	Παράγοντας/-ες επιτυχίας
ΟΤΔ	Ομάδα τοπικής δράσης
ΣΤΑ	Στρατηγική τοπικής ανάπτυξης
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale (Σύνδεση μεταξύ των δράσεων ανάπτυξης της αγροτικής οικονομίας)
ΔΑ	Διαχειριστική αρχή
ΕΔ	Εθνικό δίκτυο ΚΓΠ
NTd	Πολυμορφία δικτύου
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠ	Οργανισμός πληρωμών

ΔΕΠ	Δείκτης επιδόσεων της προσέγγισης LEADER
ΠΠΑΕ	Πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης επιδόσεων
ΠΑΑ	Πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης
ΑΚΔ	Ανάλυση κοινωνικού δικτύου
ΘΟΕ	Θεματική ομάδα εργασίας

Ευχαριστίες

Οι κατευθυντήριες γραμμές εκπονήθηκαν από τους εμπειρογνώμονες αξιολόγησης Κώστα Αποστολόπουλο, Julia Marosek, Μαρίλη Παρισσάκη, Έλενα Πισάνη, Kim Pollermann, Sari Rannanpää, Annette Aagaard Thuesen, Paola Torcia, Carlotta Valli, Neringa Viršilienė με την πολύτιμη συμβολή μελών της θεματικής ομάδας εργασίας που συστάθηκε από την υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης με σκοπό την κατάρτιση των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών. Η θεματική ομάδα εργασίας και το συμβούλιο ενδιαφερόμενων μερών αποτελούνταν, συνολικά, από περισσότερα από 90 μέλη, συμπεριλαμβανομένων αξιολογητών, διαχειριστικών αρχών, ερευνητών, εθνικών δικτύων ΚΓΠ, της ένωσης ELARD, των ΟΤΔ και εκπροσώπων της ΓΔ Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔ AGRI).

Εκπρόσωποι της ΓΔ AGRI συνέβαλαν στη διασφάλιση της συνοχής των κατευθυντήριων γραμμών με το πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ.

Η θεματική ομάδα εργασίας συντονίστηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ, υπό την καθοδήγηση του Valdis Kudiņš.

Οι Brigit Zomer και Margherita Sforza υποστήριξαν τις προπαρασκευαστικές εργασίες και διασφάλισαν την ποιότητα και την οπτική παρουσίαση των τελικών κατευθυντήριων γραμμών.

Εισαγωγή

Το LEADER¹ / τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ) υλοποιείται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για περισσότερο από τρεις δεκαετίες. Το πεδίο εφαρμογής και τα εργαλεία του έχουν επεκταθεί σε πολλές περιόδους προγραμματισμού. Σύμφωνα με τη μελέτη αξιολόγησης του LEADER σε ολόκληρη την ΕΕ κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020², η προσέγγιση LEADER για την τοπική ανάπτυξη αποδείχθηκε αποτελεσματική όσον αφορά τη στόχευση της τοπικής αγροτικής ανάπτυξης και την επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης, την ενδυνάμωση του κοινωνικού ιστού και των ικανοτήτων και την ενίσχυση της τοπικής διακυβέρνησης, και παράλληλα παρουσίασε ικανοποιητικό βαθμό συνοχής με άλλες πολιτικές. Αυτό αναγνωρίζεται και στον κανονισμό για τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ³ και, κατά συνέπεια, το LEADER παραμένει υποχρεωτικό κατά την περίοδο 2023-2027 στο πλαίσιο του είδους παρέμβασης που λαμβάνει τη μορφή συνεργασιών και με ελάχιστο ποσό διάθεσης 5 % της συνολικής συνεισφοράς του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) στο στρατηγικό σχέδιο για την ΚΓΠ.

Παρά τη μακρά πείρα όσον αφορά την αξιολόγηση του LEADER, υπήρξαν συνεχείς προκλήσεις κατά την εξέταση της προστιθέμενης αξίας του. Αυτό επισημάνθηκε στην ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με το LEADER⁴, η οποία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το πρόγραμμα διευκολύνει τη συμμετοχή σε τοπικό επίπεδο, αλλά ότι τα πρόσθετα οφέλη εξακολουθούν να μην καταδεικνύονται επαρκώς. Στην έκθεση επισημαίνεται επίσης ότι οι δείκτες της ΚΓΠ δεν παρέχουν ουσιαστική αξιολόγηση του κόστους και των οφελών της προσέγγισης LEADER. Για την περίοδο προγραμματισμού 2023-2027 συλλέγεται ευρύτερο σύνολο δεικτών όσον αφορά τις ομάδες τοπικής δράσης (ΟΤΔ) και τις δραστηριότητές τους⁵.

Σκοπός των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών είναι να παράσχουν το υπόβαθρο και το σκεπτικό για την αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ 2023-2027 και, στη συνέχεια, να παρουσιάσουν ένα ενδεικτικό πλαίσιο αξιολόγησης του τρόπου επίτευξης αυτού στην πράξη. Το

¹ Σύμφωνα με τους ορισμούς που παρατίθενται στο άρθρο 3 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2021/2115](#), ως «LEADER» νοείται η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 31 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2021/1060](#). Ως εκ τούτου, στη συνέχεια του, το παρόν έγγραφο αναφέρεται απλώς στο LEADER.

² CCRI, OIR, ADE, (2021). [Evaluation support study on the impact of LEADER on balanced territorial development \(Υποστηρικτική μελέτη αξιολόγησης σχετικά με τον αντίκτυπο του LEADER στην ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη\)](#).

³ Αιτιολογική σκέψη 93 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2021/2115](#).

⁴ Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 2022. Το LEADER και η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων διευκολύνουν μεν την τοπική συμμετοχή, τα πρόσθετα οφέλη όμως δεν αποδεικνύονται ακόμη επαρκώς. *Ειδική έκθεση 10, 2022*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. <https://op.europa.eu/s/z17V>.

⁵ Άρθρο 14 και παράρτημα VII του [εκτελεστικού κανονισμού \(ΕΕ\) 2022/1475 της Επιτροπής](#).

πλαίσιο αξιολόγησης βασίζεται στην παραδοχή ότι η προσέγγιση LEADER μπορεί να προσφέρει προστιθέμενη αξία —με άλλα λόγια, μπορεί να αποφέρει οφέλη (όχι κατ' ανάγκη χρηματοοικονομικά) που αντισταθμίζουν το πρόσθετο κόστος που συνεπάγεται η εφαρμογή της εν λόγω μεθόδου— και ότι αυτή η προστιθέμενη αξία αποτελείται από τρεις κύριες συνιστώσες: βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου, βελτίωση της διακυβέρνησης και ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου των έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης (ΣΤΑ). Αυτή η έννοια της προστιθέμενης αξίας του LEADER περιγράφηκε για πρώτη φορά σε προηγούμενες κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΔΑΑ) (2017) ⁶.

Η **ομάδα-στόχος** των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών είναι κυρίως οι διαχειριστικές αρχές της ΚΓΠ και οι αξιολογητές των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ, ιδίως όσοι ασχολούνται ειδικά με την παρακολούθηση της υλοποίησης και της αξιολόγησης του LEADER καθώς και της προστιθέμενης αξίας του. Με την αξιοποίηση των παρεχόμενων κατευθυντήριων γραμμών, αναμένεται να είναι σε θέση να αναπτύξουν κατάλληλο πλαίσιο αξιολόγησης της προστιθέμενης αξίας του LEADER, να επιλέγουν συναφείς δείκτες από το σημαντικό σύνολο δεικτών που παρουσιάζονται λεπτομερώς, να δημιουργούν τις απαραίτητες βάσεις δεδομένων και άλλες ρυθμίσεις συλλογής πληροφοριών και να ερμηνεύουν τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και των αξιολογήσεων. Οι κατευθυντήριες γραμμές παρουσιάζουν ενδιαφέρον και χρησιμότητα και για άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως τις ΟΤΔ, όσον αφορά τη συλλογή δεδομένων, την παρακολούθηση της υλοποίησης και την αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER σε τοπικό επίπεδο, καθώς και για όσους υποστηρίζουν τις ΟΤΔ ή συνεργάζονται κατ' άλλον τρόπο με αυτές.

Μολονότι οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν είναι δεσμευτικές, βασίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ, ιδίως στον εκτελεστικό κανονισμό ⁷, στο πλαίσιο της οποίας η προστιθέμενη αξία του LEADER είναι ένα από τα θέματα που πρέπει να αξιολογηθούν από τα κράτη μέλη. Για τον σκοπό αυτό, οι κατευθυντήριες γραμμές προσφέρουν στα κράτη μέλη επιλογές για την αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER, οι οποίες μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιό τους, τις ανάγκες αξιολόγησης, καθώς και τη λογική παρέμβασης και την εφαρμογή του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ.

Οι κατευθυντήριες γραμμές αποτελούνται από τα εξής τέσσερα μέρη:

⁶ Ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης για την αγροτική ανάπτυξη (2017). [Guidelines: Evaluation of LEADER/CLLD \(Κατευθυντήριες γραμμές: Αξιολόγηση του LEADER / της ΤΑΠΤΚ\)](#).

⁷ Άρθρο 2 στοιχείο δ) του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2022/1475](#).

Το **μέρος I** παρέχει το πλαίσιο και παρουσιάζει σύντομη επισκόπηση της έννοιας της προστιθέμενης αξίας του LEADER.

Το **μέρος II** επικεντρώνεται στο να καταστεί λειτουργική η έννοια της προστιθέμενης αξίας του LEADER που θα χρησιμοποιηθεί ως βάση για την ανάπτυξη του πλαισίου αξιολόγησης. Εντοπίζει σημεία που πρέπει να εξεταστούν για την ανάπτυξη ενός πλαισίου αξιολόγησης.

Το **μέρος III** προτείνει ένα ενδεικτικό πλαίσιο αξιολόγησης για την αποτίμηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER. Ένα ενδεικτικό πλαίσιο αξιολόγησης αναπτύσσεται για κάθε συνιστώσα της προστιθέμενης αξίας του LEADER και τα επιμέρους στοιχεία της, συμπεριλαμβανομένων των ερωτημάτων αξιολόγησης, των σχετικών παραγόντων επιτυχίας και των αντίστοιχων δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων και αντικτύπου. Εξετάζει επίσης τις πηγές δεδομένων που συνδέονται με τα προτεινόμενα παραδείγματα του πλαισίου αξιολόγησης.

Το **μέρος IV** παρέχει πληροφορίες σχετικά με το τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των στοιχείων που προκύπτουν από τους δείκτες προστιθέμενης αξίας του LEADER και τους σχετικούς παράγοντες επιτυχίας, προκειμένου να απαντηθούν τα ερωτήματα αξιολόγησης.

Τα **οκτώ παραρτήματα** των κατευθυντήριων γραμμών παρέχουν πρακτικά εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάλυση της προστιθέμενης αξίας του LEADER, όπως για παράδειγμα:

- λεπτομερή δελτία δεικτών για κάθε δείκτη που περιλαμβάνεται στο προτεινόμενο πλαίσιο αξιολόγησης (παράρτημα 1)·
- παραδείγματα της βάσης δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ (παράρτημα 2)·
- παράγοντες που διευκολύνουν και παρεμποδίζουν τη μέτρηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER (παράρτημα 3)· και παραδείγματα σύνδεσης των αρχών του LEADER με συνιστώσες προστιθέμενης αξίας (παράρτημα 4)·
- λεπτομερές πλαίσιο αξιολόγησης που περιλαμβάνει πρόσθετους δείκτες ανά στοιχείο προστιθέμενης αξίας του LEADER (παράρτημα 5)·
- παραδείγματα που παρουσιάζουν τον πιθανό τρόπο πρακτικής εφαρμογής του πλαισίου αξιολόγησης που προτείνεται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές (παράρτημα 6)·
- ορισμοί εργασίας (παράρτημα 7) και παραπομπές στις πηγές πληροφοριών που χρησιμοποιούνται στο παρόν έγγραφο (παράρτημα 8).

Μέρος I

Πλαίσιο

1 Επισκόπηση της έννοιας της προστιθέμενης αξίας του LEADER

Στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι να περιγράψει τις κύριες συνιστώσες που συγκροτούν την έννοια της προστιθέμενης αξίας του LEADER, καθώς και τις διαδικασίες που καθιστούν δυνατή τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας, όπως αυτές καθορίστηκαν κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020. Στο κεφάλαιο 2 τίθεται η βάση για την πρακτική εφαρμογή της έννοιας αυτής στο πλαίσιο της περιόδου 2023-2027.

Όσον αφορά την περίοδο προγραμματισμού 2023-2027, η προστιθέμενη αξία του LEADER αναφέρεται σε κανονισμούς της ΕΕ, ιδίως στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2022/1475, όπου η προστιθέμενη αξία του LEADER είναι ένα από τα θέματα του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ που πρέπει να αξιολογηθεί, κατά περίπτωση. Στον ίδιο κανονισμό, τα δεδομένα για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση ακολουθούν τις τρεις συνιστώσες της προστιθέμενης αξίας του LEADER (βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου, βελτίωση της διακυβέρνησης και ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου)⁸. Τα κράτη μέλη αναμένεται επίσης να παρέχουν στα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ περιγραφή της προστιθέμενης αξίας που αναμένεται να αποφέρει η προσέγγιση LEADER, καθώς και του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζονται οι αρχές της⁹.

Ο ορισμός εργασίας της προστιθέμενης αξίας του LEADER προκύπτει από τις εργασίες μιας θεματικής ομάδας εργασίας της υπηρεσίας υποστήριξης της αξιολόγησης το 2017 και δεν αποτελεί δεσμευτική έννοια. Ορίζεται ως **τα οφέλη που προκύπτουν από την ορθή εφαρμογή της μεθόδου LEADER, σε σύγκριση με τα οφέλη που θα είχαν προκύψει χωρίς την εφαρμογή αυτής της μεθόδου**. Η μέθοδος LEADER συνίσταται στη συνδυασμένη εφαρμογή των επτά αρχών της: 1) προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή· 2) προσέγγιση ανά περιοχή· 3) εταιρικές σχέσεις σε τοπικό επίπεδο (π.χ. ΟΤΔ)· 4) ολοκληρωμένη και πολυτομεακή στρατηγική· 5) καινοτομία· 6) δικτύωση· 7) εδαφική συνεργασία¹⁰. Οι αρχές αυτές συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους. Είναι δύσκολο να αναμένει κανείς ότι μία μόνο αρχή (π.χ. η

⁸ Για παράδειγμα, δεδομένα σχετικά με τη διακυβέρνηση, δεδομένα σχετικά με το κοινωνικό κεφάλαιο (δικτύωση, έργα που υλοποιούνται από κοινού κ.λπ.) και δεδομένα σχετικά με τα αποτελέσματα (στόχοι έργου και συμβολή στους δείκτες αποτελεσμάτων).

⁹ [Εκτελεστικός κανονισμός \(ΕΕ\) 2021/2289 της Επιτροπής](#).

¹⁰ Για λεπτομερέστερη περιγραφή των επτά αρχών, βλ. EU CAP Network (2023), «LEADER explained» («Επεξήγηση του LEADER»), στη διεύθυνση https://eu-cap-network.ec.europa.eu/networking/leader/leader-explained_en. Τελευταία πρόσβαση στις 7 Αυγούστου 2023.

πολυτομεακή στρατηγική) θα καταφέρει να αποδώσει σε περιπτώσεις όπου οι άλλες αρχές παραβλέπονται.

Σύμφωνα με τον ορισμό εργασίας για την περίοδο 2014-2020, η προστιθέμενη αξία του LEADER αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του LEADER και προκύπτει από τον συνδυασμό τριών συνιστωσών: βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου, βελτίωση της διακυβέρνησης και ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου.

Η **βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου** αποτελεί μια πολυδιάστατη έννοια που περιλαμβάνει χαρακτηριστικά κοινωνικής οργάνωσης, όπως δίκτυα, πρότυπα και κοινωνική εμπιστοσύνη που διευκολύνουν τον συντονισμό και τη συνεργασία με στόχο το αμοιβαίο όφελος. Τα στοιχεία της βελτίωσης του κοινωνικού κεφαλαίου περιλαμβάνουν κοινά διανοητικά μοντέλα και πεποιθήσεις, αμοιβαία στήριξη και εμπιστοσύνη, βελτίωση των γνώσεων, κοινές δεξιότητες και ικανότητες και άρτια ανεπτυγμένα δίκτυα.

Η **βελτίωση της διακυβέρνησης** καλύπτει τόσο την τοπική όσο και την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση. Ειδικότερα, η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση περιλαμβάνει οριζόντιες και κάθετες αλληλεπιδράσεις μεταξύ των κρατικών και μη κρατικών ενδιαφερόμενων μερών (ενδιαφερόμενα μέρη του LEADER) που συμμετέχουν στην υλοποίηση του LEADER σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Τα στοιχεία της βελτίωσης της διακυβέρνησης περιλαμβάνουν τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στη λήψη αποφάσεων και την ικανότητα διαχείρισης δημόσιων και ιδιωτικών κεφαλαίων. Περιλαμβάνουν επίσης συνεργασία σε τοπικό επίπεδο (π.χ. εντός των ΟΤΔ και μεταξύ των ΟΤΔ και της τοπικής κοινότητας), καθώς και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων (κάθετη), π.χ. μεταξύ των διαχειριστικών αρχών / οργανισμών πληρωμών (ΔΑ/ΟΠ), των ΟΤΔ και του εθνικού δικτύου ΚΓΠ.

Ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου της υλοποίησης του προγράμματος / της στρατηγικής κατά την εφαρμογή της μεθόδου LEADER για την αντιμετώπιση των τοπικών αναγκών και τη συμβολή στους στόχους της ενωσιακής/εθνικής/περιφερειακής πολιτικής για την ΚΓΠ. Η ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου συνεπάγεται ότι το είδος και η ποιότητα των έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του LEADER είναι διαφορετικά από εκείνα που υλοποιούνται ή θα μπορούσαν να υλοποιηθούν στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων/παρεμβάσεων. Η ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου μπορεί να λάβει τη μορφή αυξημένης μόχλευσης, πιο βιώσιμων έργων, πιο καινοτόμων έργων και νέων φορέων υλοποίησης έργου, καθώς και ενισχυμένων συνεργειών μεταξύ των έργων.

Εκτός από τις τρεις συνιστώσες της έννοιας της προστιθέμενης αξίας του LEADER, υπάρχουν επίσης τρεις διαδικασίες διευκόλυνσης, δηλαδή διαδικασίες που διευκολύνουν τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας μέσω της εφαρμογής της μεθόδου LEADER.

Οι τρεις διασυνδεδεμένες διαδικασίες διευκόλυνσης που δημιουργούν την προστιθέμενη αξία του LEADER, όπως φαίνεται στο γράφημα 1, είναι οι εξής:

1. **Εφαρμογή της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης**, δηλαδή η εφαρμογή της στην πράξη με τη μορφή έργων καθώς και τα αποτελέσματα και ο αντίκτυπος που αυτά παράγουν.

Για παράδειγμα, η εφαρμογή της στρατηγικής μέσω της αρχής «από τη βάση προς την κορυφή» του LEADER συνεπάγεται την αλληλεπίδραση των φορέων, με αποτέλεσμα την οικοδόμηση εμπιστοσύνης, η οποία με τη σειρά της συμβάλλει στο κοινωνικό κεφάλαιο. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η αρχή της εταιρικής σχέσης που χρησιμοποιείται στην ανάπτυξη και την εφαρμογή της στρατηγικής, η οποία συνεπάγεται τη συμμετοχή τοπικών φορέων στη λήψη αποφάσεων και με τη σειρά της συμβάλλει στη βελτίωση της τοπικής διακυβέρνησης. Επίσης, η εφαρμογή της στρατηγικής παράγει αποτελέσματα όπως για παράδειγμα νέες θέσεις εργασίας, νέες επιχειρήσεις, υπηρεσίες κ.λπ., σύμφωνα με τις τοπικές ανάγκες, λόγω της αρχής της προσέγγισης ανά περιοχή της μεθόδου LEADER.

2. **Ο μηχανισμός υλοποίησης του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ και της ΟΤΔ**, δηλαδή οι διατάξεις των κανονισμών της ΕΕ, το σύνολο των κανόνων, των διαδικασιών και των διοικητικών ρυθμίσεων, που διασφαλίζουν ότι οι στόχοι της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης γίνονται συγκεκριμένες επιτόπιες δράσεις.

Για παράδειγμα, τα κριτήρια επιλογής που συνεπάγεται ο μηχανισμός υλοποίησης προωθούν την ανάδειξη καινοτόμων έργων (ενισχυμένα αποτελέσματα) μέσω των αρχών της πολυτομεακής ή εδαφικής συνεργασίας του LEADER. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η συμμετοχή των σχετικών φορέων στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της τοπικής διακυβέρνησης.

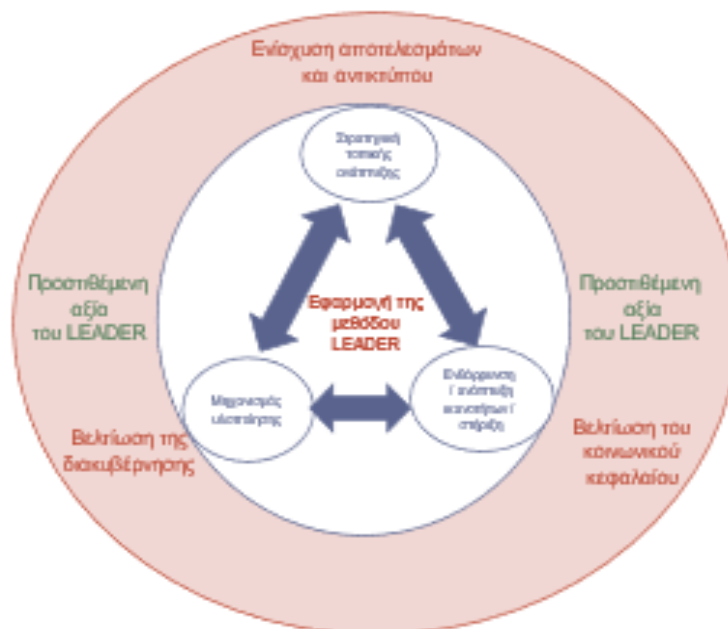
3. **Η στήριξη της ενθάρρυνσης / της ανάπτυξης ικανοτήτων** αφορά, αφενός, την ικανότητα της ΟΤΔ να ενθαρρύνει (δηλαδή αφορά όλες τις πράξεις της που δεν σχετίζονται άμεσα με το έργο αλλά έχουν ως στόχο την αύξηση των ικανοτήτων ευαισθητοποίησης, ετοιμότητας, συνεργασίας και δικτύωσης των τοπικών πληθυσμών ώστε να συμβάλουν στην ανάπτυξη της περιοχής τους): αφετέρου, τη στήριξη που παρέχεται στη διαχειριστική αρχή (άμεσα ή μέσω του εθνικού δικτύου ΚΓΠ) ώστε να ενθαρρύνει τους δικαιούχους και να καταστήσει

δυνατή τη συμμετοχή τους στο LEADER ή τη στήριξη όσον αφορά την ανάπτυξη ικανοτήτων, η οποία παρέχεται στις ΟΤΔ για τη βελτίωση της ικανότητάς τους να εφαρμόζουν την τοπική στρατηγική σύμφωνα με τη μέθοδο LEADER.

Για παράδειγμα, οι ΟΤΔ μπορούν να εκμεταλλευτούν δραστηριότητες ενθάρρυνσης που επικεντρώνονται στην ενδυνάμωση νέων φορέων υλοποίησης έργων ώστε να υποβάλουν αίτηση για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του LEADER και, ως εκ τούτου, να επιτύχουν αποτέλεσμα μόχλευσης που θα συμβάλλει στην ενίσχυση των αποτελεσμάτων. Ένα άλλο παράδειγμα είναι οι δραστηριότητες ενθάρρυνσης που διευκολύνουν τις ανταλλαγές μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στο κοινωνικό κεφάλαιο.

Γράφημα 1. Προστιθέμενη αξία του LEADER

Πηγή: Βάσει της υπηρεσίας υποστήριξης της αξιολόγησης για την αγροτική ανάπτυξη (2017).

Στο παράρτημα 4 παρουσιάζονται περισσότερα παραδείγματα των δεσμών μεταξύ των αρχών της μεθόδου LEADER και της προστιθέμενης αξίας του LEADER, οι οποίοι δημιουργούνται μέσω των διαδικασιών διευκόλυνσης που παρατίθενται στο γράφημα 1.

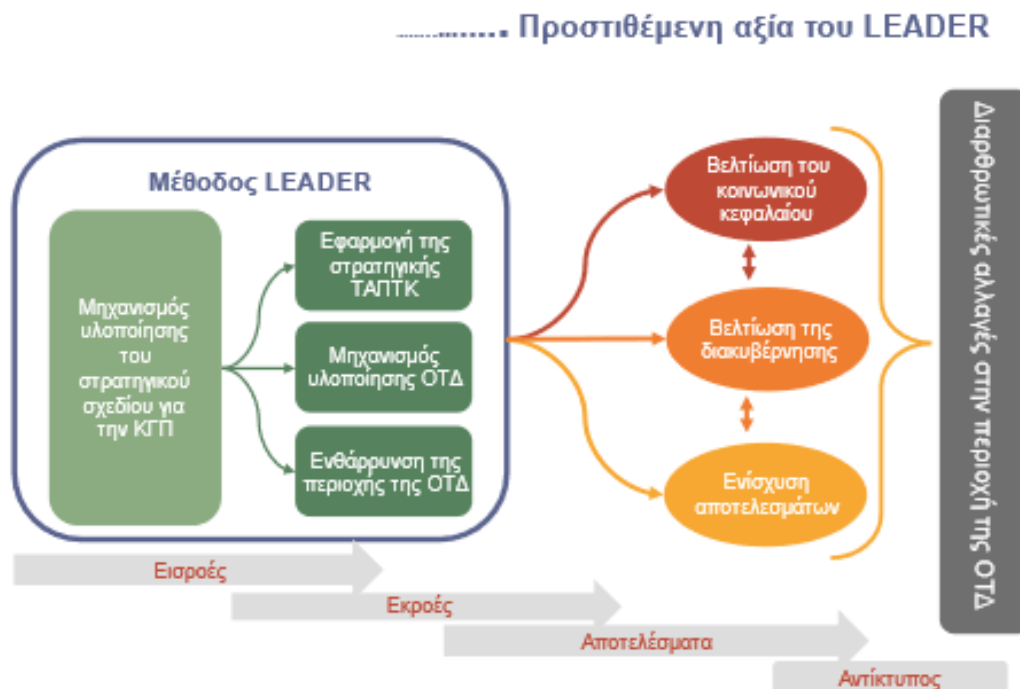
Η απεικόνιση των δεσμών μεταξύ των επτά αρχών του LEADER και των συνιστωσών προστιθέμενης αξίας του LEADER σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος ή ΟΤΔ μπορεί να είναι επωφελής για τον επακριβή προσδιορισμό των δραστηριοτήτων των ΟΤΔ και άλλων ενδιαφερόμενων μερών του LEADER που υποστηρίζουν τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας στο πλαίσιο του LEADER. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί από τους αξιολογητές ως μέσο για την αναδιαμόρφωση της λογικής παρέμβασης και

την ανάπτυξη πλαισίων αξιολόγησης για την αποτίμηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER.

Και οι τρεις διασυνδεδεμένες διαδικασίες διευκόλυνσης, δηλαδή η εφαρμογή της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, ο μηχανισμός υλοποίησης και η παρεχόμενη στήριξη της ενθάρρυνσης / της ανάπτυξης ικανοτήτων, δημιουργούν προστιθέμενη αξία με τη μορφή της βελτίωσης του κοινωνικού κεφαλαίου, της βελτίωσης της διακυβέρνησης και της ενίσχυσης των αποτελεσμάτων και του αντίκτυπου, ο συνδυασμός των οποίων έχει αντίκτυπο όσον αφορά τις διαρθρωτικές αλλαγές στην περιοχή της ΟΤΔ (βλ. γράφημα κατωτέρω).

Γράφημα 2. Η πορεία προς τις διαρθρωτικές αλλαγές στην περιοχή της ΟΤΔ

Πηγή: Βάσει της υπηρεσίας υποστήριξης της αξιολόγησης για την αγροτική ανάπτυξη (2017).

Όπως ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2017, ως διαρθρωτικές αλλαγές νοούνται οι αλλαγές εκείνες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες συγκεκριμένων τμημάτων του πληθυσμού και της επικράτειας στο σύνολό της και προσαρμόζονται στις παγκόσμιες πτυχές της τοπικής ανάπτυξης, π.χ. όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, την παραγωγικότητα των πόρων, τα φιλικά προς το περιβάλλον μοντέλα παραγωγής, τη δημογραφία, τη μετανάστευση και την κοινωνική συνοχή.

Μέρος II

Πρακτική εφαρμογή της έννοιας της προστιθέμενης αξίας του LEADER και των συνιστωσών της

2 Πώς να τεθεί σε εφαρμογή η έννοια της προστιθέμενης αξίας του LEADER

Στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι η παροχή ορισμών εργασίας για τις τρεις συνιστώσες προστιθέμενης αξίας του LEADER όσον αφορά τις αξιολογήσεις κατά την περίοδο 2023-2027, καθώς και η περιγραφή των διαφόρων στοιχείων τους. Εξετάζεται επίσης η συνδυασμένη συμβολή των τριών αυτών συνιστωσών στις διαρθρωτικές αλλαγές στις περιοχές των ΟΤΔ. Επιπλέον, στο κεφάλαιο παρέχονται ενδεικτικοί τρόποι πρακτικής εφαρμογής των εν λόγω στοιχείων, δηλαδή του τρόπου ανάλυσής τους στην πράξη. Βλ. επίσης παράρτημα 7 για τους ορισμούς εργασίας.

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές είναι το αποτέλεσμα συζητήσεων με εμπειρογνώμονες που ανέλυσαν την προηγούμενη έννοια της προστιθέμενης αξίας του LEADER και τις συνιστώσες της, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού των παραγόντων που διευκολύνουν ή παρεμποδίζουν τον υπολογισμό τους (για τους εν λόγω παράγοντες, βλ. παράρτημα 3).

Ως αποτέλεσμα των εργασιών αυτών, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές προτείνουν **ορισμούς εργασίας για τις συνιστώσες προστιθέμενης αξίας του LEADER** ως βάση για την επακόλουθη ανάπτυξη του πλαισίου αξιολόγησης όσον αφορά τις αξιολογήσεις της περιόδου 2023-2027. Ταυτόχρονα, κάθε συνιστώσα προστιθέμενης αξίας αποτελείται από διάφορα στοιχεία. Οι πίνακες που ακολουθούν παρέχουν ευρύ φάσμα ιδεών για την πρακτική εφαρμογή των στοιχείων προστιθέμενης αξίας του LEADER για καθεμιά από τις εν λόγω συνιστώσες, ώστε **οι ενδιαφερόμενοι φορείς αξιολόγησης να μπορούν να επιλέξουν τις ιδέες εκείνες που είναι περισσότερο συναφείς με το πλαίσιο / τις ανάγκες αξιολόγησής τους** κατά τον σχεδιασμό των οικείων πλαισίων αξιολόγησης.

2.1. Βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου (ορισμός εργασίας)

Η **βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου**¹¹ στο πλαίσιο του LEADER αφορά δίκτυα, αμοιβαία εμπιστοσύνη, κοινά διανοητικά μοντέλα και πεπειθήσεις που προωθούν την ποιοτική σύμπραξη και συνεργασία εντός των περιοχών των ΟΤΔ καθώς και μεταξύ τους.

¹¹ Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι δεν υπάρχει μία ενιαία ερμηνεία του κοινωνικού κεφαλαίου που να είναι ευρέως αποδεκτή. Ο λόγος είναι ότι το κοινωνικό κεφάλαιο δεν έχει σαφή και αδιαμφισβήτητη έννοια για ουσιαστικούς και ιδεολογικούς λόγους. Scrivens, K. και C. Smith (2013), Four Interpretations of Social Capital: An Agenda for Measurement (Τέσσερις ερμηνείες του κοινωνικού κεφαλαίου: θεματολόγιο μέτρησης), Έγγραφο εργασίας για τις στατιστικές του ΟΟΣΑ, αριθ. 2013/06, Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι. https://www.oecd-ilibrary.org/economics/four-interpretations-of-social-capital_5jzbcx010wmt-en.

Πίνακας 1. Κατάλογος στοιχείων της συνιστώσας προστιθέμενης αξίας του LEADER «Βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου» με περιγραφές και ενδεικτικούς τρόπους πρακτικής εφαρμογής των εν λόγω στοιχείων

Στοιχεία	Περιγραφές	Ενδεικτικοί τρόποι πρακτικής εφαρμογής
Διαρθρωτικά στοιχεία		
Δίκτυα	<ul style="list-style-type: none"> Ομάδες αλληλεξαρτώμενων φορέων και οι μεταξύ τους σχέσεις. Εδραιωμένη δικτύωση και συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών που συμμετέχουν στο LEADER, συμπεριλαμβανομένων των έργων διαπεριφερειακής και διακρατικής συνεργασίας. Ποιότητα των αλληλεπιδράσεων εντός και εκτός του δικτύου π.χ. ανάπτυξη απόψεων, επίτευξη αμοιβαίας κατανόησης, επίλυση συγκρούσεων, χρήσιμες ανταλλαγές, χαρακτηριστικά προσέγγισης του κοινωνικού κεφαλαίου (δηλαδή σχέσεις μόνο μεταξύ φορέων που ανήκουν στην ίδια κατηγορία), γεφύρωσης του κοινωνικού κεφαλαίου (δηλαδή σχέσεις μεταξύ φορέων που ανήκουν σε διαφορετικές κατηγορίες) και σύνδεσης του κοινωνικού κεφαλαίου (δηλαδή σχέσεις μεταξύ φορέων που υπάγονται σε διαφορετικό επίπεδο ιεραρχίας), καθώς και χαρακτηριστικά αρνητικού κοινωνικού κεφαλαίου (δηλαδή σχέσεις που είναι επιζήμιες για το κοινωνικό πλαίσιο, που λειτουργούν 	<ul style="list-style-type: none"> Αναλύστε την ποικιλομορφία των μελών της ΟΤΔ. Αναζητήστε στοιχεία για αλληλεπιδράσεις εντός και εκτός των δικτύων της ΟΤΔ και αξιολογήστε την ποιότητά τους. Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν βελτίωση των σχέσεων/κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μελών της τοπικής κοινότητας στην περιοχή της ΟΤΔ, με βάση την τοπική ταυτότητα και/ή τα συλλογικά συμφέροντα. Προσδιορίστε κοινά έργα και την τυπολογία/ποικιλία των συμμετεχόντων. Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι, μετά τη συμμετοχή τους στο LEADER, τα μέλη της τοπικής κοινότητας είναι πιο ικανά να οργανώνονται σε κοινωνικές ομάδες. Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι τα νέα δίκτυα που υποστηρίζονται σε τοπικό επίπεδο έχουν επωφεληθεί από τη δικτύωση των ΟΤΔ. Αναλύστε τη συχνότητα και την ποιότητα των αλληλεπιδράσεων (δηλαδή τη δημιουργία πραγματικών συνεργασιών που οδηγούν σε κοινές δράσεις αντί των συνεργασιών που πραγματοποιούνται απλώς μέσω συνεδριάσεων) των μελών της ΟΤΔ μεταξύ τους και με άλλους φορείς σε διαφορετικά επίπεδα λήψης αποφάσεων (άλλες εθνικές και διακρατικές ΟΤΔ, επιχειρηματικές οργανώσεις). Αναζητήστε στοιχεία που αποδεικνύουν ενισχυμένες αλληλεπιδράσεις των φορέων υλοποίησης έργων, π.χ. ανταλλαγή πληροφοριών, ανταλλαγή γνώσεων, ανταλλαγή δεξιοτήτων και ορθών πρακτικών, νέες συνεργασίες (επίσημες και ανεπίσημες), συνεργασίες που οδηγούν σε κοινές δράσεις/έργα. Σε πολλές περιπτώσεις, το όφελος από την ένταξη σε δράσεις του LEADER είναι ακόμη μεγαλύτερο από την ίδια την ενίσχυση.

	ως φραγμός στην κοινωνική ένταξη, που διχάζουν αντί να ενώνουν τα μέλη του δικτύου).	
Στοιχεία που αφορούν τις σχέσεις		
Αμοιβαία στήριξη και εμπιστοσύνη	<ul style="list-style-type: none"> Γενικευμένη εμπιστοσύνη, δηλαδή η αντίληψη ότι τα περισσότερα άτομα είναι έμπιστα ή ότι πρέπει κανείς να είναι πολύ προσεκτικός στις συνδιαλλαγές του με άλλα άτομα. Επίπεδο εμπιστοσύνης στην ΟΤΔ χάρη στις δραστηριότητες που ασκεί. 	<ul style="list-style-type: none"> Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν γενικευμένη εμπιστοσύνη στην περιοχή της ΟΤΔ. Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν την εμπιστοσύνη των μελών της τοπικής κοινότητας στην ΟΤΔ και τον τρόπο που η εμπιστοσύνη αυτή έχει αλλάξει με την πάροδο του χρόνου.
Στοιχεία που αφορούν τις αντιλήψεις		
Κοινά διανοητικά μοντέλα, αξίες και πεποιθήσεις	<ul style="list-style-type: none"> Συλλογιστικές διαδικασίες σχετικά με πώς κάτι λειτουργεί αποτελεσματικά, π.χ. αίσθημα του ανήκειν στην περιοχή, συμπεριφορές αλληλεγγύης, συμπεριληπτικότητα με την υποδοχή μειονεκτουσών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των νέων, αναγνώριση των κοινωνικών προβλημάτων. 	<ul style="list-style-type: none"> Αναλύστε τις πεποιθήσεις και τις κοινές αξίες που προδιαθέτουν τα μέλη της κοινότητας ώστε να συνεργαστούν. Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν την κοινή κοινωνική ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα έργα του LEADER. Αναλύστε τις σχέσεις εξουσίας που διευκολύνουν ή παρεμποδίζουν τη συμμετοχή μειονεκτουσών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των νέων. Αναζητήστε συμπεριφορές αλληλεγγύης. Αναλύστε την αναγνώριση των τοπικών κοινωνικών προβλημάτων, π.χ. σχέσεις εξουσίας, ισότητα των φύλων, ευάλωτες ομάδες, υποδοχή μειονεκτουσών ομάδων.

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

2.2. Βελτίωση της διακυβέρνησης (ορισμοί εργασίας)

Διακυβέρνηση στο πλαίσιο του LEADER: Τοπικές και πολυεπίπεδες διαδικασίες και μηχανισμοί που διασφαλίζουν την αποτελεσματική και διαφανή λήψη αποφάσεων και τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων φορέων που συμμετέχουν στην υλοποίηση του LEADER και, ως εκ τούτου, συμβάλλουν στην προσέγγιση της ΕΕ με τους πολίτες.

Τοπική διακυβέρνηση στο πλαίσιο του LEADER: Διαδικασίες και μηχανισμοί που θεσπίζονται, συντονίζονται και ενθαρρύνονται από την ΟΤΔ με στόχο τη διασφάλιση συμμετοχικής, διαφανούς και χωρίς αποκλεισμούς λήψης αποφάσεων, καθώς και ισχυρής συμμετοχής της κοινότητας στην ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών.

Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στο πλαίσιο του LEADER: Διαδικασίες και μηχανισμοί που θεσπίζονται συνεργατικά μεταξύ της ΔΑ / του οργανισμού πληρωμών (ΟΠ), των αρμόδιων τοπικών και περιφερειακών αρχών και των ΟΤΔ, βάσει προτύπων σε επίπεδο ΕΕ, με στόχο την ενδυνάμωση των ΟΤΔ, την ενίσχυση των ικανοτήτων τους όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων, τη διαχείριση και τη λογοδοσία, καθώς και για την προώθηση κατάλληλων, καινοτόμων και προσαρμοσμένων στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.

Πίνακας 2. Κατάλογος στοιχείων της συνιστώσας προστιθέμενης αξίας του LEADER «Βελτίωση της διακυβέρνησης» με περιγραφές και παραδείγματα του τρόπου πρακτικής εφαρμογής των εν λόγω στοιχείων

Στοιχεία	Περιγραφές	Ενδεικτικοί τρόποι πρακτικής εφαρμογής
Τοπική διακυβέρνηση	<ul style="list-style-type: none"> • Διαχείριση των σχέσεων στο επίπεδο της ΟΤΔ με δικαιούχους, τοπικούς φορείς, καθώς και με άλλες ΟΤΔ. • Ανάπτυξη δραστηριοτήτων και διαδικασιών μέσω των οποίων οι ενδιαφερόμενοι δημόσιοι και οικονομικοί φορείς καθώς και τα ενδιαφερόμενα μέρη της κοινωνίας των πολιτών βελτιώνουν τις κοινές τους δεξιότητες, διατυπώνουν τα συμφέροντά τους, ασκούν τα έννομα δικαιώματά τους, εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους και επιλύουν τις διαφορές τους με διαμεσολάβηση. • Συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών της τοπικής κοινότητας και του LEADER στη λήψη αποφάσεων, η οποία αποδεικνύεται από τη σύνθεση και τη διάρθρωση της ΟΤΔ με τη συμμετοχή σχετικών φορέων λήψης αποφάσεων και φορέων που μπορούν να 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναλύστε τη συμπεριληπτικότητα εξετάζοντας τη σύνθεση και την εκπροσώπηση του οργάνου λήψης αποφάσεων της ΟΤΔ (ανά φύλο, τομέα, είδος οργάνωσης κ.λπ.) καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η σύνθεση επηρεάζει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. • Αξιολογήστε την ικανότητα της ΟΤΔ να επισημοποιεί ειδικές ρυθμίσεις διακυβέρνησης με τοπικούς φορείς. • Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν την καλύτερη ενθάρρυνση και ενδυνάμωση των μελών της τοπικής κοινότητας που τους παρέχουν τη δυνατότητα να προασπίζονται τα συμφέροντά τους, να ασκούν τα δικαιώματά τους κ.λπ. • Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν βελτιώσεις στις τεχνικές και διοικητικές ικανότητες/αρμοδιότητες της ΟΤΔ, των μελών της και του προσωπικού της. • Αναλύστε τις αντιλήψεις ότι οι ΟΤΔ έχουν καταστεί κεντρικός φορέας ανάπτυξης στην περιοχή. • Αναζητήστε στοιχεία σχετικά με τις διαδικασίες της ΟΤΔ που διευκολύνουν την τοπική διακυβέρνηση. • Αναλύστε την τοπική κινητοποίηση και την ενθάρρυνση των μη δικαιούχων να συμμετέχουν σε διαδικασίες τοπικής ανάπτυξης. • Αναζητήστε στοιχεία για τα επιτεύγματα της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης που δημοσιεύονται στους ιστοτόπους και προωθούνται μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης των συμμετεχόντων ενδιαφερόμενων μερών του LEADER.

	<p>επηρεάσουν τη λήψη αποφάσεων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δέσμευση και συμμετοχή των μελών της τοπικής κοινότητας, με αποτέλεσμα τη δημιουργία κλίματος ενθουσιασμού και ενεργητικότητας για την τοπική ανάπτυξη. • Επικοινωνία εντός των ΟΤΔ με μελλοντικούς αιτούντες και με την τοπική κοινότητα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορίστε αν οι ΟΤΔ διαθέτουν λεπτομερή επικοινωνιακή στρατηγική για τις δραστηριότητές τους. • Αναζητήστε στοιχεία από την τοπική κοινότητα που να αποδεικνύουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ΟΤΔ, τις δραστηριότητές της και τις ΣΤΑ. • Αναζητήστε στοιχεία που αποδεικνύουν τις διαδικασίες επίλυσης διαφορών στο πλαίσιο της ΟΤΔ.
<p>Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση του LEADER</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ικανότητα των ΟΤΔ να αναλαμβάνουν κρίσιμα καθήκοντα και να αλληλεπιδρούν με άλλους φορείς / άλλα δίκτυα σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. • Καλό επίπεδο συντονισμού και επικοινωνίας μεταξύ της ΟΤΔ και της ΔΑ / του ΟΠ, του εθνικού δικτύου ΚΓΠ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναλύστε την ικανότητα της ΟΤΔ να δημιουργεί και να διαχειρίζεται συνδέσμους και αμφίδρομη επικοινωνία με τη ΔΑ / τον ΟΠ και άλλα συναφή ενδιαφερόμενα μέρη και δίκτυα. • Αξιολογήστε τις δεξιότητες και τις ικανότητες της ΔΑ / του ΟΠ, του εθνικού δικτύου ΚΓΠ να διαχειρίζονται τη σχέση με τις ΟΤΔ. • Αναλύστε τη στήριξη που παρέχεται από τη ΔΑ / το εθνικό δίκτυο ΚΓΠ στις ΟΤΔ προκειμένου να βελτιώσουν την ικανότητά τους να λαμβάνουν αποφάσεις. • Αναλύστε τη στήριξη που παρέχεται από τη ΔΑ και τον ΟΠ στις ΟΤΔ σε σχέση με τις διαδικασίες απλούστευσης και άλλους τρόπους διευκόλυνσης της πρόσβασης των αιτούντων σε χρηματοδότηση.

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

2.3. Ενίσχυση αποτελεσμάτων και αντικτύπου στο πλαίσιο του LEADER (ορισμός εργασίας)

Η ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου στο πλαίσιο του LEADER αφορά την κινητοποίηση του ενδογενούς δυναμικού, την αξιοποίηση των εδαφικών προτερημάτων και την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των μελών/φορέων της τοπικής κοινότητας με στόχο την επίτευξη περισσότερων αποτελεσμάτων με τους διαθέσιμους πόρους και την προώθηση καινοτόμων, βιώσιμων και ολοκληρωμένων έργων με γνώμονα την κοινότητα τα οποία επιφέρουν διαρκή αντίκτυπο στην περιοχή της ΟΤΔ.

Η προστιθέμενη αξία έγκειται στο γεγονός ότι τα έργα που υλοποιούνται με τη μέθοδο LEADER ¹² αναμένεται να αποφέρουν ενισχυμένα αποτελέσματα σε σύγκριση με τα έργα που θα είχαν υλοποιηθεί στο πλαίσιο διαφορετικών προγραμμάτων. Κατά συνέπεια, αυτά τα ενισχυμένα αποτελέσματα θα επιφέρουν διαρκή αντίκτυπο στην περιοχή της ΟΤΔ και θα συμβάλουν στην τοπική ανάπτυξη.

Πίνακας 3. Κατάλογος στοιχείων της συνιστώσας προστιθέμενης αξίας του LEADER «Ενίσχυση αποτελεσμάτων και αντικτύπου» με περιγραφές και παραδείγματα του τρόπου πρακτικής εφαρμογής των εν λόγω στοιχείων

Στοιχεία	Περιγραφές	Ενδεικτικοί τρόποι πρακτικής εφαρμογής
Αυξημένη μόχλευση	<ul style="list-style-type: none"> • Συμβολή στην τοπική ανάπτυξη ως αποτέλεσμα της ενεργοποίησης πρόσθετης χρηματοδότησης που προορίζεται για την περιοχή της ΟΤΔ. • Ανάπτυξη και παρουσίαση περισσότερων ιδεών για έργα χρηματοδότησης στο πλαίσιο στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης (ΣΤΑ). • Η εγγύτητα της ΟΤΔ με την περιοχή ενθαρρύνει περισσότερους ανθρώπους να παρουσιάσουν έργα, δηλαδή δικαιούχους που δεν θα είχαν υποβάλει αίτηση χωρίς το LEADER. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναλύστε την ικανότητα των ΟΤΔ, των δικτύων και των μελών/φορέων της τοπικής κοινότητας να χρησιμοποιούν τα κονδύλια και να λαμβάνουν/κινητοποιούν πρόσθετους πόρους εκτός από τη ΣΤΑ και το LEADER (π.χ. ενωσιακή/εθνική/περιφερειακή/ιδιωτική χρηματοδότηση για νέα έργα). • Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι τα έργα LEADER ενεργοποιούν την εθελοντική εργασία. • Αναζητήστε στοιχεία σχετικά με τον εντοπισμό και την κινητοποίηση νέων φορέων υλοποίησης έργων. • Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν νέα και/ή διαφορετικά από τα καθιερωμένα προφίλ εταιρειών/φορέων που συμμετέχουν σε έργα LEADER.
Έργα κατάλληλα προσαρμοσμένα στις ανάγκες της περιοχής της ΟΤΔ	<ul style="list-style-type: none"> • Η εγγύτητα της ΟΤΔ και η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή συμβάλλουν στην επιλογή έργων που επικεντρώνονται στις πλέον επιτακτικές ανάγκες της περιοχής της ΟΤΔ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η ποικιλία των φορέων υλοποίησης καθιστά δυνατή την ανταπόκριση των έργων στις τοπικές ανάγκες με τη μέθοδο LEADER. • Αναζητήστε στοιχεία σχετικά με έργα που αξιοποιούν συγκεκριμένα εδαφικά προτερήματα και ταυτότητες.

¹² Σε αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται ευρύτερα έργα, τα οποία μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για την υλοποίηση του LEADER. Μπορούν να συμβάλουν στην επιτάχυνση της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων για τους μικρούς δικαιούχους, στη μείωση της γραφειοκρατίας και στην εξασφάλιση της δυνατότητας συμμετοχής στοχευόμενων ομάδων, η προσέγγιση των οποίων θα ήταν δύσκολη υπό άλλες συνθήκες.

	<ul style="list-style-type: none"> • Περιλαμβάνουν επίσης διάφορα πεδία / διάφορους τομείς για την αντιμετώπιση μιας σειράς ζητημάτων/αναγκών που αντιμετωπίζει η περιοχή της ΟΤΔ. • Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι δεσμοί μεταξύ των έργων καθιστούν επίσης δυνατή την εστίαση στις ανάγκες της περιοχής της ΟΤΔ. 	
Πιο καινοτόμα έργα	<ul style="list-style-type: none"> • Έργα που έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων ιδεών, προϊόντων ή διαδικασιών στην περιοχή της ΟΤΔ που είναι καινοτόμες/-α στο τοπικό πλαίσιο ¹³. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναζητήστε στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξη καινοτόμων έργων LEADER στο τοπικό πλαίσιο.
Βιώσιμα έργα	<ul style="list-style-type: none"> • Έργα που παράγουν βιώσιμα αποτελέσματα, όσον αφορά τα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη ή έργα που εξελίσσονται σε άλλα έργα ή δίκτυα. • Η βιωσιμότητα επηρεάζεται επίσης από τη γνώση των τοπικών συνθηκών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναζητήστε στοιχεία σχετικά με έργα των οποίων τα αποτελέσματα είναι βιώσιμα από οικονομική, κοινωνική ή περιβαλλοντική άποψη. • Αναζητήστε στοιχεία σχετικά με έργα που περιλαμβάνονται σε άλλα έργα αλυσίδας, δίκτυα κ.λπ. μετά το τέλος της στήριξης από το LEADER. • Αναλύστε τον τρόπο με τον οποίο η τοπική γνώση συμβάλλει σε πιο βιώσιμα έργα.
Έργα που προωθούν τους δεσμούς μεταξύ φορέων	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδείγματα δεσμών περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, έργα που σχετίζονται με στρατηγικές για έξυπνα χωριά, έργα με διάφορους εταίρους, ολοκληρωμένα έργα, ευρύτερα έργα κ.λπ. • Εταιρικές σχέσεις, δίκτυα και συμπράξεις που δεν θα υπήρχαν χωρίς το LEADER. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αναζητήστε στοιχεία σχετικά με τα έργα LEADER που συμβάλλουν στους δεσμούς μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων ενδιαφερόμενων μερών. • Αξιολογήστε αν/πώς τα έργα LEADER αξιοποιούν τα κοινά στοιχεία τους / δημιουργούν συνέργειες και συμβάλλουν στην επίτευξη της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης. • Αναζητήστε στοιχεία σχετικά με τα έργα LEADER που έχουν αναπτύξει

¹³ Σύμφωνα με το παράρτημα VII παράγραφος 2 στοιχείο γ) του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2022/1475](#), τα κράτη μέλη, οι περιφερειακές αρχές ή η ΟΤΔ ορίζουν την έννοια «καινοτόμες» στο τοπικό πλαίσιο.

		<p>συνεργασία με τη μορφή δικτύων, εταιρικών σχέσεων και άλλων συμπράξεων, όπως για παράδειγμα στο πλαίσιο έξυπνων χωριών. Τα τελευταία βασίζονται σε συμμετοχικές προσεγγίσεις και καινοτομία.</p>
--	--	---

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

2.4. Διαρθρωτικές αλλαγές στην περιοχή της ΟΤΔ (ορισμός εργασίας)

Τα ανωτέρω στοιχεία προστιθέμενης αξίας του LEADER επιτυγχάνονται με την εφαρμογή της μεθόδου LEADER σε συνδυασμό με τις τρεις διαδικασίες διευκόλυνσης, ιδίως την εφαρμογή της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, του μηχανισμού υλοποίησης και της στήριξης της ενθάρρυνσης / της ανάπτυξης ικανοτήτων που παρέχεται ιδίως από την ΟΤΔ και/ή τη ΔΑ, καθώς και από το εθνικό δίκτυο ΚΓΠ. Συνέπεια αυτών των συνδυασμών είναι η επίτευξη διαρθρωτικών αλλαγών στην περιοχή της ΟΤΔ.

Οι **διαρθρωτικές αλλαγές** στην περιοχή της ΟΤΔ αφορούν σημαντικές μεταβολές στον τρόπο λειτουργίας της συγκεκριμένης περιοχής, συμπεριλαμβανομένης της οικονομίας, της κοινωνίας και των θεσμών της, οι οποίες οφείλονται στην εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης μέσω της εφαρμογής της μεθόδου LEADER. Οι διαρθρωτικές αλλαγές που μπορούν να επηρεαστούν από τις δραστηριότητες της ΟΤΔ αφορούν, ειδικότερα, τα εξής (ενδεικτικός κατάλογος):

- κοινωνικές δομές (π.χ. πρόληψη του αποπληθυσμού ή διασφάλιση της παραμονής των νέων στην περιοχή, μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας)·
- οικονομικές δομές (π.χ. εξεύρεση νέων αγορών, ενίσχυση των αλυσίδων αξίας —εντός ή και εκτός της περιοχής, άνοιγμα νέων τύπων οικονομικών δραστηριοτήτων)·
- χωρικές δομές (π.χ. αξιοποίηση χώρων που έχουν παραμεληθεί ή δεν χρησιμοποιούνται)·
- πνευματικά και συμπεριφορικά πρότυπα (π.χ. αίσθηση ταυτότητας, προθυμία για συνεργασία)·
- οριζόντιες διαρθρωτικές αλλαγές, π.χ. μεγαλύτερη ανθεκτικότητα των κοινοτήτων (η οποία αφορά διάφορες κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές πτυχές).

Στους ενδεικτικούς τρόπους πρακτικής εφαρμογής της έννοιας της διαρθρωτικής αλλαγής περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η αναζήτηση στοιχείων που αποδεικνύουν διαρθρωτικές αλλαγές ως αποτέλεσμα της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (με βάση την παραδοχή ότι δημιουργεί προστιθέμενη αξία με της μορφή της βελτίωσης του κοινωνικού κεφαλαίου, της βελτίωσης της διακυβέρνησης και της ενίσχυσης των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου). Για παράδειγμα, αλλαγές που σχετίζονται με τις διάφορες διαστάσεις της στρατηγικής, όπως η μεταβίβαση γνώσεων, οι βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, η ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας βιολογικής προέλευσης), η περιβαλλοντική βιωσιμότητα και το κλίμα, η δημιουργία θέσεων εργασίας, οι αγροτικές επιχειρήσεις (μεταξύ άλλων στον τομέα της βιοοικονομίας), τα έξυπνα χωριά, η πρόσβαση σε υπηρεσίες και υποδομές, η κοινωνική ένταξη, η ισότητα των φύλων.

3 Τι πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ανάπτυξη του πλαισίου αξιολόγησης της προστιθέμενης αξίας του LEADER

Στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι να παράσχει συγκεκριμένες παραμέτρους που πρέπει να εξεταστούν για κάθε συνιστώσα προστιθέμενης αξίας του LEADER, προκειμένου να αναπτυχθεί ένα σαφές πλαίσιο αξιολόγησης που θα περιλαμβάνει ερωτήματα αξιολόγησης, παράγοντες επιτυχίας και δείκτες, όπως παρατίθενται στα κεφάλαια που ακολουθούν.

Η αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER θα πρέπει να επιδιώξει να καλύψει όλα τα προσδιορισμένα στοιχεία της προστιθέμενης αξίας με στόχο την τεκμηρίωση της χρήσης της χρηματοδότησης της ΕΕ για το LEADER με όσο το δυνατόν περισσότερα αποδεικτικά στοιχεία. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι ένα από τα βασικά οφέλη του LEADER είναι ότι η ΕΕ έρχεται πιο κοντά στους πολίτες ¹⁴. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι το LEADER συμβάλλει στην αύξηση της ενημέρωσης του ευρέος κοινού σχετικά με τις πρωτοβουλίες που συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ και υλοποιούνται σε αγροτικές περιοχές και προωθεί τη συμμετοχή των πολιτών μέσω του συμπεριληπτικού χαρακτήρα του. Το LEADER συμβάλλει επίσης στην προβολή της σημασίας των εν λόγω πρωτοβουλιών

¹⁴ Σύμφωνα με τον στόχο 5 της πολιτικής συνοχής «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης όλων των τύπων περιοχών» (https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/how/priorities_en). Το [Handbook of territorial and local development strategies](#) (Εγχειρίδιο στρατηγικών εδαφικής και τοπικής ανάπτυξης) συμπληρώνει τον στόχο της πολιτικής συνοχής, συμβάλλοντας στην επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ και φέρνοντας την Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες.

για τον ενδιαφερόμενο πληθυσμό και, σε κάποιο βαθμό, συμβάλλει επίσης στην αύξηση της εμπιστοσύνης προς τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Για να διευκολυνθεί η ανάπτυξη του πλαισίου αξιολόγησης της προστιθέμενης αξίας του LEADER, παρέχονται ακολούθως πιο συγκεκριμένες παράμετροι που πρέπει να εξεταστούν για κάθε συνιστώσα προστιθέμενης αξίας.

Το κοινωνικό κεφάλαιο είναι μια πολυδιάστατη έννοια και η αξιολόγησή του ως συνιστώσα της προστιθέμενης αξίας του LEADER θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις κοινωνικές διαδικασίες, τις ικανότητες και τις σχέσεις μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων (βλ. επίσης κεφάλαιο 2 για τους ορισμούς εργασίας και την πρακτική εφαρμογή του κοινωνικού κεφαλαίου). Για παράδειγμα, η αξιολόγηση του κοινωνικού κεφαλαίου μπορεί να λαμβάνει υπόψη τον βαθμό στον οποίο η εφαρμογή της μεθόδου LEADER συμβάλλει στα εξής:

- στην ενίσχυση της αμοιβαίας στήριξης και της εμπιστοσύνης μεταξύ των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών (π.χ. ΟΤΔ και των δικαιούχων τους) και στην αύξηση της συμμετοχής όλων των ενδιαφερόμενων μερών του LEADER στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή μιας προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή·
- στην έναρξη εταιρικών σχέσεων μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών του LEADER σε όλα τα επίπεδα, με βάση κοινούς κανόνες και αξίες και με στόχο τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής και αποδοτικής επικοινωνίας·
- στη δικτύωση και στη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων ενδιαφερόμενων μερών του LEADER, οι οποίες είναι απαραίτητες για την υλοποίηση του LEADER και την επίτευξη των στόχων του. Με τον τρόπο αυτό, καθίσταται δυνατή η ενίσχυση των κοινών γνώσεων, των δεξιοτήτων και των πληροφοριών.

Τόσο η τοπική όσο και η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση χαρακτηρίζονται από συχνές και πολύπλοκες αλληλεπιδράσεις μεταξύ διαφόρων κρατικών και μη κρατικών φορέων που κινητοποιούνται για την εφαρμογή της μεθόδου LEADER (βλ. επίσης κεφάλαιο 2 για τους ορισμούς εργασίας και την πρακτική εφαρμογή της διακυβέρνησης). Η αξιολόγηση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης στο πλαίσιο του LEADER θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις οριζόντιες και κάθετες αλληλεπιδράσεις μεταξύ των κρατικών και μη κρατικών ενδιαφερόμενων μερών που συμμετέχουν στην υλοποίηση του LEADER. Για παράδειγμα, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα εξής:

- την κάθετη διαχείριση του LEADER, π.χ. μεταξύ ΔΑ, ΟΤΔ και εθνικών δικτύων ΚΓΠ για την προώθηση της τοπικής αυτονομίας και οικειοποίησης και τη

διευκόλυνση της ευρύτερης συμμετοχής του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα
ως ισότιμων εταίρων·

- τον οριζόντιο συντονισμό του LEADER, π.χ. μεταξύ ΔΑ και ΟΠ για τη διευκόλυνση της εύρυθμης υλοποίησης του LEADER, μεταξύ των ΔΑ άλλων

- η προώθηση της συνεργασίας μπορεί να είναι αποτέλεσμα του LEADER, αλλά να αποτελεί και αντίκτυπο όσον αφορά τη βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου και της τοπικής και πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, η οποία μπορεί να επιφέρει διαρκή αντίκτυπο με τη μορφή διαρθρωτικών αλλαγών που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε περιπτώσεις όπου, για παράδειγμα, στην περιοχή δεν υπήρχε προηγουμένως νοοτροπία συνεργασίας ή ήταν περιορισμένη·
- η ορθή εφαρμογή της αρχής της καινοτομίας μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία γνώσεων που μετουσιώνονται σε πιο καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες για την τοπική κοινότητα. Τα τελευταία μπορεί ενδεχομένως να συμβάλουν στον κοινωνικό, ψηφιακό και περιβαλλοντικό μετασχηματισμό της περιοχής της ΟΤΔ.

Εκτός από τις παραμέτρους που πρέπει να εξεταστούν σχετικά με τις συνιστώσες προστιθέμενης αξίας, υπάρχουν επίσης ορισμένες τεχνικές παράμετροι για την ανάπτυξη του πλαισίου αξιολόγησης, όπως για παράδειγμα:

- το επίπεδο που καλύπτει η αξιολόγηση: διεξάγεται σε επίπεδο ΟΤΔ / τοπικό επίπεδο ή σε επίπεδο στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ; Αυτό θα καθορίσει αν οι δείκτες θα πρέπει να συγκεντρωθούν σε επίπεδο στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ, που με τη σειρά του θα καθορίσει την επιλογή των δεικτών·
- η απαιτούμενη συχνότητα συλλογής δεδομένων και το επίπεδο συγκέντρωσης (ενδεχομένως σε σχέση με την περίοδο αναφοράς)·
- οι πηγές δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των ειδών των ενδιαφερόμενων μερών που παρέχουν τις απαντήσεις/πληροφορίες στα ερωτήματα αξιολόγησης και της δυνατότητας/ικανότητας συμμετοχής τους. Για παράδειγμα, η τοπική κοινότητα στην οποία θα απευθύνονται οι έρευνες ή οι συνεντεύξεις, το σχετικό προσωπικό της ΟΤΔ και/ή το προσωπικό της ΔΑ, του ΟΠ ή του εθνικού δικτύου ΚΓΠ·
- οι διαθέσιμοι πόροι για την αξιολόγηση, λαμβανομένου υπόψη για παράδειγμα ότι ορισμένες ΟΤΔ διαθέτουν πολύ περιορισμένους ανθρώπινους πόρους για την αξιολόγηση. Στην περίπτωση αυτή, θα ήταν σκόπιμο να προσδιοριστούν ορισμένα βασικά στοιχεία του πλαισίου αξιολόγησης και ορισμένα αλλά χρήσιμα στοιχεία.

Τέλος, ένα σημαντικό ζήτημα που πρέπει να εξεταστεί κατά τον σχεδιασμό του πλαισίου αξιολόγησης της προστιθέμενης αξίας του LEADER είναι ο φιλικός προς τον χρήστη χαρακτήρας του ή η απλότητά του. Η αφετηρία θα πρέπει να είναι ένα απλό και σαφές πλαίσιο αξιολόγησης και, για τον λόγο αυτό, το πλαίσιο αξιολόγησης που προτείνεται στις παρούσες **κατευθυντήριες γραμμές δεν είναι υποχρεωτικό, αλλά**

αποσκοπεί στην παροχή ευρείας επιλογής στοιχείων και δεικτών ώστε οι ενδιαφερόμενοι φορείς αξιολόγησης να μπορούν στη συνέχεια να επιλέγουν στοιχεία και δείκτες και να τα προσαρμόζουν στις ικανότητες και τα πλαίσιά τους. Στη συνέχεια, οι ΟΤΔ (και συγκεκριμένα, τα διευθυντικά στελέχη των ΟΤΔ ή τα μέλη του προσωπικού που θα συλλέγουν τις απαραίτητες πληροφορίες) θα πρέπει να διαθέτουν την απαιτούμενη ικανότητα (χρόνος, γνώσεις κ.λπ.).

Μέρος III

Προτεινόμενο πλαίσιο αξιολόγησης

4 Ανάπτυξη πιθανού πλαισίου αξιολόγησης της προστιθέμενης αξίας του LEADER

Το παρόν κεφάλαιο έχει ως στόχο την περιγραφή της γενικής διάρθρωσης του προτεινόμενου πλαισίου αξιολόγησης και του περιεχομένου του. Το λεπτομερές πλαίσιο αξιολόγησης για κάθε συνιστώσα προστιθέμενης αξίας του LEADER παρουσιάζεται στη συνέχεια, στο κεφάλαιο 5.

Δεδομένου ότι η προστιθέμενη αξία του LEADER είναι ένα από τα θέματα που πρέπει να αξιολογηθούν από τα κράτη μέλη, ανάλογα με τις οικείες ανάγκες αξιολόγησης και τη λογική παρέμβασης του στρατηγικού σχεδίου τους για την ΚΓΠ, στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές προτείνεται ένα σαφές πλαίσιο αξιολόγησης προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση της προσέγγισης LEADER και να καταδειχθεί η προστιθέμενη αξία της. Ένα τέτοιο πλαίσιο είναι καίριας σημασίας για τη συγκέντρωση εμπειριστατωμένων στοιχείων σχετικά με την προστιθέμενη αξία του LEADER και για τη συμβολή στον εντοπισμό τομέων στους οποίους μπορούν να γίνουν βελτιώσεις. Προτείνεται οι ΔΑ, αν είναι δυνατόν σε διαβούλευση με τους αξιολογητές, να καταρτίσουν ένα τέτοιο πλαίσιο στις αρχές της περιόδου προγραμματισμού, ώστε να είναι σε θέση να προσαρμόσουν και/ή να σχεδιάσουν τα αναγκαία συστήματα παρακολούθησης/πληροφοριών σε επίπεδο ΟΤΔ για τη συλλογή των απαιτούμενων δεδομένων και πληροφοριών (βλ. παράρτημα 2 για παράδειγμα βάσης δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ).

Η γενική διάρθρωση του προτεινόμενου πλαισίου αξιολόγησης παρουσιάζεται στο γράφημα 3 και μπορεί να βοηθήσει τους υπευθύνους αξιολόγησης και τους αξιολογητές να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Γράφημα 3. Γενική διάρθρωση του πλαισίου αξιολόγησης

Πηγή: Ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

Το πλαίσιο αξιολόγησης αναπτύσσεται γύρω από τις τρεις **συνιστώσες προστιθέμενης αξίας του LEADER**: βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου, βελτίωση της διακυβέρνησης και ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου. Καθεμία από αυτές τις συνιστώσες αναλύεται στα βασικά **συστατικά στοιχεία** της, τα οποία συνδέονται με τα αντίστοιχα ερωτήματα αξιολόγησης.

Τα **ερωτήματα αξιολόγησης** συμβάλλουν στη διατύπωση του ζητήματος που πρέπει να αξιολογηθεί, στην περαιτέρω αποσαφήνιση του **βασικού στοιχείου αξιολόγησης** και στην καθοδήγηση της διατύπωσης των αντίστοιχων παραγόντων επιτυχίας.

Οι **παράγοντες επιτυχίας** αποτελούν έναν νέο όρο στον σχεδιασμό της αξιολόγησης των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ. Νοούνται επίσης ως «κριτήρια απόφασης». Χρησιμοποιούνται για τον περαιτέρω προσδιορισμό ορισμένων πτυχών των ερωτημάτων/θεμάτων αξιολόγησης και εκφράζουν την αλλαγή που αναμένεται να επιφέρουν οι αξιολογηθείσες παρεμβάσεις. Παρέχουν διευκρινίσεις σχετικά με τον τρόπο απάντησης των ερωτημάτων αξιολόγησης, προσδιορίζοντας τι πρέπει να αξιολογηθεί και καθορίζοντας το σκεπτικό για την ανάπτυξη και τη χρήση συγκεκριμένων δεικτών μέτρησης (δείκτες εκροών, αποτελεσμάτων και αντικτύπου). Διαμορφώνουν τη βάση για τον καθορισμό της αιτιώδους αλυσίδας και μπορούν να αποτελέσουν τη βασική συνιστώσα γύρω από την οποία μπορούν να διαρθρωθούν τα πορίσματα της αξιολόγησης. Το σκεπτικό για την επιλογή κάθε παράγοντα επιτυχίας παρουσιάζεται στους πίνακες του κεφαλαίου 5, οι οποίοι παρουσιάζουν το πλαίσιο αξιολόγησης.

Για κάθε παράγοντα επιτυχίας προτείνεται κατάλογος **δεικτών εκροών, αποτελεσμάτων και αντικτύπου**, με τις αντίστοιχες πηγές δεδομένων τους. Οι δείκτες αποτελούν μέσο για τη χρήση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων με στόχο τη μέτρηση της κατεύθυνσης της αλλαγής που υποδεικνύεται από τον παράγοντα επιτυχίας και, κατά συνέπεια, την απάντηση στο ερώτημα αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER μπορεί να θεωρηθεί ως διαμορφωτική αξιολόγηση ¹⁵. Αξιολογεί τον **βαθμό στον οποίο η σύσταση και η λειτουργία των ΟΤΔ, οι δραστηριότητες ενθάρρυνσής τους και οι μηχανισμοί υλοποίησης που διαθέτουν, καθώς και ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των στρατηγικών τους για την τοπική ανάπτυξη, δημιουργούν προστιθέμενη αξία**. Τα πορίσματα της αξιολόγησης αυτής μπορούν να παράσχουν πολύτιμες πληροφορίες για τις αξιολογήσεις του αντικτύπου των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ που συμβάλλουν στην επεξήγηση της συμβολής των παρεμβάσεων του LEADER στους ειδικούς και γενικούς στόχους του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ.

5 Αναλυτική περιγραφή των κύριων συνιστωσών του προτεινόμενου πλαισίου αξιολόγησης

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται λεπτομερές παράδειγμα ενός πλαισίου αξιολόγησης για κάθε συνιστώσα προστιθέμενης αξίας του LEADER, συμπεριλαμβανομένων προτεινόμενων ερωτημάτων αξιολόγησης, παραγόντων επιτυχίας, δεικτών και πηγών δεδομένων. Τα λεπτομερή δελτία για κάθε δείκτη παρατίθενται στο παράρτημα 1.

Στους πίνακες 4-6 παρουσιάζεται ένα πιθανό πλαίσιο αξιολόγησης της προστιθέμενης αξίας του LEADER ανά συνιστώσα προστιθέμενης αξίας LEADER, με βάση τη βασική διάρθρωση που παρουσιάζεται ανωτέρω στο γράφημα 3. Παρόλο που πρόκειται για προτεινόμενο πλαίσιο, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από τα κράτη μέλη χωρίς προσαρμογές, καθώς καλύπτει όλες τις συνιστώσες προστιθέμενης αξίας του LEADER και τα στοιχεία τους, περιλαμβάνει ευρύ φάσμα παραγόντων επιτυχίας με το σκεπτικό για την επιλογή τους και χρησιμοποιεί όλες τις υφιστάμενες πηγές δεδομένων (ιδίως όλα τα μεταβλητά ΔΠΑ), ενώ είναι δυνατή η αξιοποίηση πρόσθετων πηγών δεδομένων, καθώς συνίστανται κυρίως σε μεθόδους συλλογής ποιοτικών δεδομένων,

¹⁵ Η διαμορφωτική αξιολόγηση είναι μια συστηματική αξιολόγηση που διενεργείται καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής ενός προγράμματος, με στόχο τη συνεχή συγκέντρωση παρατηρήσεων και πληροφοριών για τον εντοπισμό τομέων που επιδέχονται βελτίωση σε πρώιμο στάδιο. Τα πορίσματα που εξάγονται από τις διαμορφωτικές αξιολογήσεις παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για μεταγενέστερες αξιολογήσεις αντικτύπου του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ και, ως εκ τούτου, διασφαλίζουν ότι η διαδικασία αξιολόγησης αποτυπώνει με ακρίβεια τις σημαντικές συνιστώσες και τα αποτελέσματα.

όπως έρευνες και ομάδες εστίασης. Το συγκεκριμένο πλαίσιο αξιολόγησης βασίζεται στη συμβολή εμπειρογνομόνων της θεματικής ομάδας εργασίας για την προστιθέμενη αξία του LEADER, οι οποίοι έχουν μακρά πείρα στο LEADER και την αξιολόγησή του. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να θεωρηθεί κατάλληλο πλαίσιο.

Ωστόσο, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν την επιλογή να αναπτύξουν το δικό τους πλαίσιο αξιολόγησης και να εφαρμόσουν τους παράγοντες επιτυχίας και τους δείκτες που είναι πιο συναφείς με το πλαίσιο και τις ανάγκες αξιολόγησής τους ή να τους προσαρμόσουν περαιτέρω, κατά περίπτωση. Για κάθε παράγοντα επιτυχίας, παρέχεται σύντομη περιγραφή, οι δείκτες που συνδέονται με αυτόν και οι προτεινόμενες πηγές δεδομένων. Κάθε δείκτης επεξηγείται λεπτομερώς, συμπεριλαμβανομένου του πεδίου εφαρμογής, του ορισμού των εννοιών, της μονάδας μέτρησης, των πηγών δεδομένων και της μεθοδολογίας/μαθηματικού τύπου του για τον υπολογισμό στα δελτία δεικτών του παραρτήματος 1.

5.1. Βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου

Το ενδεικτικό πλαίσιο αξιολόγησης όσον αφορά το κοινωνικό κεφάλαιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο η εφαρμογή της προσέγγισης LEADER βελτιώνει το κοινωνικό κεφάλαιο από την άποψη της βελτίωσης της δικτύωσης, της ενίσχυσης της αμοιβαίας στήριξης και εμπιστοσύνης, καθώς και της υιοθέτησης κοινών διανοητικών μοντέλων και πεπτοιθήσεων.

Πίνακας 4. Παράδειγμα του πλαισίου αξιολόγησης όσον αφορά τη βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου

Βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου			
Βασικά στοιχεία προς εκτίμηση: 1. Δίκτυα.			
Ερώτημα αξιολόγησης Σε ποιον βαθμό το LEADER συμβάλλει σε ποιοτικές αλληλεπιδράσεις και στη δικτύωση μεταξύ των σχετικών φορέων;			
Παράγοντες επιτυχίας (FOS)	Δείκτες	Πηγές δεδομένων	
FOS.S:1.01: Το μέγεθος και η πολυμορφία του δικτύου καθώς και η ποιότητα των αλληλεπιδράσεων εντός της ΟΤΔ βελτιώνονται ή παραμένουν σε υψηλό επίπεδο. <i>Οι ΟΤΔ είναι δίκτυα τοπικών φορέων / μελών της κοινότητας και αποτελούν την πεμπτουσία του LEADER.</i>	LAV.O.01: Αριθμός μελών της ΟΤΔ ανά είδος οργάνωσης: α) δημόσιες διοικήσεις· β) τοπικά οικονομικά συμφέροντα ιδιωτικού τομέα· γ) τοπικά κοινωνικά συμφέροντα· δ) άλλο.	<i>Δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΔΠΑ). Μεταβλητές L600 έως L604 [παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475].</i>	
	LAV.R.01: Δείκτης πολυμορφίας των μελών της ΟΤΔ στο δίκτυο (ως αντιπροσωπευτικός δείκτης του διαρθρωτικού κοινωνικού κεφαλαίου της ΟΤΔ).	<i>Διοικητικά αρχεία της ΟΤΔ. Δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΔΠΑ). Μεταβλητές L600 έως L604</i>	

<p>Ένα ευρύ και διαφοροποιημένο δίκτυο που περιλαμβάνει όλους τους σχετικούς τοπικούς φορείς που συνεργάζονται στενά, τους παρέχει τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν ιδέες και εμπειρίες, να αναπτύξουν τις ικανότητές τους και να συμβάλουν στην τοπική ανάπτυξη που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της περιοχής.</p>		<p>[παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475].</p>
<p>FOS.S:1.02: Οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις στην περιοχή της ΟΤΔ (αλλά εκτός της ίδιας της ΟΤΔ) έχουν βελτιωθεί ή παραμένουν σε υψηλό επίπεδο χάρη στο LEADER.</p> <p>Με τη συμμετοχή τους στα έργα LEADER, οι δικαιούχοι έρχονται σε επαφή με άλλους τοπικούς φορείς και εντάσσονται στον ιστό της τοπικής κοινότητας και στη δυναμική της τοπικής ανάπτυξης. Αυτό με τη σειρά του βελτιώνει τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των μελών της τοπικής κοινότητας στην περιοχή της ΟΤΔ.</p>	<p>LAV.I.01: Μέλη της ΟΤΔ που θεωρούν ότι έχει αναπτυχθεί νοοτροπία ποιοτικής συνεργασίας μεταξύ των μελών της ΟΤΔ.</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p>
	<p>LAV.O.02: Αριθμός (ή αναλογία) των πράξεων (έργων) που υλοποιήθηκαν από κοινού από διάφορους τύπους φορέων υλοποίησης (με προσδιορισμό των τύπων).</p>	<p>ΔΠΑ. Μεταβλητές L700 έως L706 [παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475]. Συνεντεύξεις, έρευνες για τον προσδιορισμό των τύπων των φορέων υλοποίησης.</p>
	<p>LAV.O.03: Αριθμός συμμετεχόντων σε κοινές πράξεις (έργα).</p>	<p>Εκθέσεις έργων, βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ, έρευνες.</p>
	<p>LAV.R.02: Αποδεικτικά στοιχεία για τους συμμετέχοντες σε έργα (πράξεις) LEADER οι οποίοι βελτιώνουν την ικανότητά τους να οργανώνονται σε κοινωνικές ομάδες και να εντάσσονται στον κοινοτικό ιστό.</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p>
	<p>LAV.I.02: Αντίληψη όσον αφορά τις βελτιωμένες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις στην περιοχή της ΟΤΔ μεταξύ των συμμετεχόντων σε έργα LEADER.</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p>
<p>FOS.S:1.03: Η ΟΤΔ έχει αναπτύξει ή έχει διατηρήσει τη δικτύωση με σημαντικούς εταίρους εκτός της περιοχής της ΟΤΔ.</p> <p>Οι ΟΤΔ δεν λειτουργούν απομονωμένες. Πρόκειται για</p>	<p>LAV.O.04: Αριθμός πράξεων (έργων) διαπεριφερειακής συνεργασίας που υλοποιήθηκαν από την ΟΤΔ.</p>	<p>Δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης. Μεταβλητή L708 [παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475].</p>
	<p>LAV.O.05: Αριθμός πράξεων (έργων) διακρατικής συνεργασίας που υλοποιήθηκαν από ΟΤΔ.</p>	<p>Δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης. Μεταβλητή</p>

<p>ενεργά δίκτυα που αλληλεπιδρούν με άλλα δίκτυα σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο και μπορούν να επωφεληθούν από την ανταλλαγή εμπειριών.</p>	<p>LAV.R.03: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα των αλληλεπιδράσεων των μελών της ΟΤΔ με άλλους (εξωτερικούς) φορείς.</p>	<p>L709 [παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475].</p> <p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p>
<p>Βασικά στοιχεία προς εκτίμηση: 2. Αμοιβαία στήριξη και εμπιστοσύνη.</p> <p><u>Ερώτημα αξιολόγησης</u> Σε ποιο βαθμό το LEADER συνέβαλε στην ανάπτυξη αμοιβαίας στήριξης και εμπιστοσύνης εντός της ΟΤΔ και της τοπικής κοινότητας;</p>		
<p>Παράγοντες επιτυχίας (FOS)</p>	<p>Δείκτες</p>	<p>Πηγές δεδομένων</p>
<p>FOS.S:2.01: Το επίπεδο αμοιβαίας στήριξης και εμπιστοσύνης εντός της ΟΤΔ και της τοπικής κοινότητας στην περιοχή της ΟΤΔ έχει αυξηθεί ή εξακολουθεί να είναι υψηλό.</p> <p>Το επίπεδο εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της ΟΤΔ καταδεικνύει «καθιερωμένο» κοινωνικό κεφάλαιο και υποστηρίζει την οικοδόμηση οικονομικών σχέσεων και τη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων. Συμβάλλει στην επιτάχυνση των διαδικασιών· μειώνονται οι διαφορές ή μειώνεται ο χρόνος που αφιερώνεται σε αυτές· και γενικά καθιστά δυνατό τον συντονισμό και την υλοποίηση των δραστηριοτήτων της ΟΤΔ με ομαλότερο, αποτελεσματικότερο και αποδοτικότερο (χαμηλότερο κόστος συναλλαγών) τρόπο.</p>	<p>LAV.O.06: Αποδεικτικά στοιχεία της εμπιστοσύνης στην ΟΤΔ.</p> <p>LAV.R.04: Επίπεδο εμπιστοσύνης της τοπικής κοινότητας προς την ΟΤΔ.</p> <p>LAV.I.03: Αλλαγή όσον αφορά την εμπιστοσύνη της τοπικής κοινότητας προς την ΟΤΔ (για την αποτύπωση της προστιθέμενης αξίας του LEADER ως προς την εμπιστοσύνη).</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p> <p>Έρευνες, ομάδες εστίασης, περιπτώσιολογικές μελέτες.</p> <p>Έρευνες, ομάδες εστίασης, περιπτώσιολογικές μελέτες.</p>
<p>Βασικά στοιχεία προς εκτίμηση: 3. Κοινά διανοητικά μοντέλα, αξίες και πεποιθήσεις.</p>		

Ερώτημα αξιολόγησης Σε ποιο βαθμό το LEADER συμβάλλει στην ανάπτυξη κοινών διανοητικών μοντέλων, αξιών και πεπαιθώσεων;			
Παράγοντες επιτυχίας (FOS)	Δείκτες	Πηγές δεδομένων	
<p>FOS.S:3.01: Το κοινό όραμα για την περιοχή της ΟΤΔ, οι εδαφικές ταυτότητες, οι κοινοί στόχοι, οι αξίες και/ή οι πεπαιθώσεις προωθούνται από το LEADER εντός της ΟΤΔ και στην περιοχή της ΟΤΔ.</p> <p><i>Αυτές οι συνιστώσες του κοινωνικού κεφαλαίου είναι άυλες και η μέτρησή τους μπορεί να επιτευχθεί με ανάλυση των αντιλήψεων. Τα κοινά διανοητικά μοντέλα και οι πεπαιθώσεις συνεπάγονται κοινές συλλογιστικές διαδικασίες σχετικά με το πώς λειτουργούν τα πράγματα και διευκολύνουν τη συνεργασία και τη συμπεριληπτικότητα στην τοπική ανάπτυξη.</i></p>	LAV.O.07: Αποδεικτικά στοιχεία της κοινής κοινωνικής ευαισθητοποίησης στην περιοχή της ΟΤΔ.	Έρευνες, ομάδες εστίασης.	
	LAV.R.05: Αποδεικτικά στοιχεία των κοινών αξιών στο πλαίσιο της συνεργασίας και/ή των κοινών πράξεων (έργων), τα οποία λαμβάνουν υπόψη 1) την ικανότητα τήρησης των συμφωνιών· 2) τις ειλικρινείς κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις· 3) την ικανότητα ανταπόκρισης και τον σεβασμό του κράτους δικαίου· 4) την ικανότητα αποφυγής καιροσκοπικών συμπεριφορών ή παρασιτισμού.	Έρευνες, ομάδες εστίασης, συνεντεύξεις.	
	LAV.I.04: Αντίληψη ότι οι δράσεις της ΟΤΔ είχαν αντίκτυπο στη βελτίωση της τοπικής ταυτότητας και της εικόνας της περιοχής της ΟΤΔ, των ανθρώπων, των πόρων και των προϊόντων της.	Έρευνες, ομάδες εστίασης.	

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

5.2. Βελτίωση της διακυβέρνησης

Το ενδεικτικό πλαίσιο αξιολόγησης όσον αφορά τη διακυβέρνηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο η εφαρμογή της προσέγγισης LEADER βελτιώνει την τοπική και πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και αυξάνει τη διαφάνεια των διαδικασιών και της λήψης αποφάσεων.

Πίνακας 5. Παράδειγμα του πλαισίου αξιολόγησης όσον αφορά τη βελτίωση της διακυβέρνησης

Βελτίωση της διακυβέρνησης
<p>Βασικά στοιχεία προς εκτίμηση: 1. Τοπική διακυβέρνηση</p> <p>Ερώτημα αξιολόγησης Σε ποιο βαθμό η εφαρμογή του LEADER είχε ως αποτέλεσμα τη θέσπιση διαδικασιών και μηχανισμών που συντονίζονται και ενθαρρύνονται από την ΟΤΔ με στόχο τη</p>

διασφάλιση συμμετοχικής, διαφανούς και χωρίς αποκλεισμούς λήψης αποφάσεων, καθώς και ισχυρής συμμετοχής της κοινότητας στην ανάπτυξη και την εφαρμογή στρατηγικών;		
Παράγοντες επιτυχίας (FOS)	Δείκτες	Πηγές δεδομένων
<p>FOS.G:1.01: Συμπεριληπτικότητα στη λήψη αποφάσεων: Η ικανότητα της ΟΤΔ να φέρνει σε επαφή οργανισμούς και ανθρώπους χωρίς αποκλεισμούς στη διαδικασία λήψης αποφάσεων βελτιώνεται ή παραμένει σε υψηλό επίπεδο.</p> <p><i>Αυτός ο παράγοντας επιτυχίας επιχειρεί να αποτυπώσει τις διαδικασίες θετικού συντονισμού, δηλαδή τις προσπάθειες μεγιστοποίησης της επίτευξης των συνολικών στόχων μέσω της διερεύνησης και της αξιοποίησης κοινών στρατηγικών ευκαιριών μεταξύ οργανισμών και περιοχών.</i></p>	<p>LAV.O.08: Αριθμός των μελών της ΟΤΔ στο όργανο λήψης αποφάσεων ανά είδος εκπροσωπούμενου οργανισμού, καθώς και ανά φύλο και ηλικία: α) δημόσιες διοικήσεις· β) τοπικά οικονομικά συμφέροντα ιδιωτικού τομέα· γ) τοπικά κοινωνικά συμφέροντα· δ) άλλο (που δεν καλύπτεται από τις προηγούμενες κατηγορίες).</p>	<p><i>Δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης. Μεταβλητές L610 έως L620 [παραρτήματα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475].</i></p>
	<p>LAV.R.06: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις διαδικασίες των ΟΤΔ που διευκολύνουν τη συμπεριληπτικότητα χωρίς αποκλεισμούς στην τοπική διακυβέρνηση.</p>	<p><i>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</i></p>
	<p>LAV.I.05: Αντίληψη των μελών της τοπικής κοινότητας ότι η ΟΤΔ φέρνει σε επαφή οργανισμούς και ανθρώπους χωρίς αποκλεισμούς στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.</p>	<p><i>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</i></p>
<p>FOS.G:1.02: Οι διοικητικές και τεχνικές δεξιότητες της ΟΤΔ και του προσωπικού της (σε τομείς που καλύπτονται από τη ΣΤΑ) βελτιώνονται ή παραμένουν σε υψηλό επίπεδο.</p> <p><i>Η κατάρτιση και η ανάπτυξη ικανοτήτων, καθώς και η συμμετοχή σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την ΟΤΔ συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που είναι</i></p>	<p>LAV.O.09: Αριθμός δραστηριοτήτων κατάρτισης / ανάπτυξης ικανοτήτων που συνέβαλαν στη βελτίωση των διοικητικών και τεχνικών δεξιοτήτων των ΟΤΔ, ανά είδος διοργανωτή (ΟΤΔ, ΔΑ/ΟΠ, εθνικό δίκτυο ΚΓΠ, άλλοι φορείς).</p>	<p><i>Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ, συνεντεύξεις.</i></p>
	<p>LAV.R.07: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη βελτίωση των διοικητικών δεξιοτήτων.</p>	<p><i>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</i></p>
	<p>LAV.R.08: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη βελτίωση των τεχνικών δεξιοτήτων των ΟΤΔ στο πλαίσιο της ΣΤΑ και των τομέων που αυτή καλύπτει.</p>	<p><i>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</i></p>

<p>σημαντικές στο πλαίσιο του LEADER.</p>		
<p>FOS.G:1.03: Η ΟΤΔ έχει βελτιώσει την ενθάρρυνση και τη στήριξη των πραγματικών και των δυνητικών δικαιούχων.</p> <p><i>Η ενθάρρυνση βρίσκεται στο επίκεντρο της υλοποίησης του LEADER. Θέτει τη βάση για τη βελτίωση της τοπικής διακυβέρνησης, μέσω της παροχής κινήτρων στα μέλη της τοπικής κοινότητας ώστε να συμμετέχουν στη σύσταση της ΟΤΔ ή στη συνέχιση των δραστηριοτήτων της και μέσω της ενθάρρυνσης της συμμετοχής τους στην από κοινού κατάρτιση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης καθώς και στην αποτελεσματική εφαρμογή της.</i></p>	<p>LAV.O.10: Αριθμός δραστηριοτήτων ενθάρρυνσης, ανά ομάδα-στόχο ενδιαφερόμενων μερών, διοργανωτή και είδος δραστηριότητας.</p>	<p><i>Ετήσιες εκθέσεις της ΟΤΔ, βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ, συνεντεύξεις με εκπροσώπους των ΟΤΔ.</i></p>
	<p>LAV.R.09: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη στήριξη (ανά είδος στήριξης) που παρέχεται σε αιτούντες και δικαιούχους, και ιδίως σε εκείνους που δεν έχουν υποβάλει αίτηση ή δεν έχουν λάβει στήριξη στο παρελθόν, συμπεριλαμβανομένων των δυσπρόσιτων ομάδων.</p>	<p><i>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</i></p>
	<p>LAV.I.06: Αριθμός νέων αιτούντων χάρη σε δραστηριότητες ενθάρρυνσης και στήριξης.</p>	<p><i>Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ.</i></p>
<p>FOS.G:1.04: Η επικοινωνία εντός της ΟΤΔ με μελλοντικούς αιτούντες και με την τοπική κοινότητα βελτιώνεται.</p> <p><i>Οι δραστηριότητες επικοινωνίας συμβάλλουν στη βελτίωση της τοπικής διακυβέρνησης μέσω της αύξησης της διαφάνειας των πράξεων και των αποφάσεων των ΟΤΔ. Συμβάλλουν επίσης στην προσέγγιση της ΕΕ με τους πολίτες, καθώς διαφημίζουν</i></p>	<p>LAV.O.11: Αριθμός των ΟΤΔ που δημοσιεύουν στον ιστότοπό τους σημαντικά έγγραφα αναφορικά με τις δραστηριότητές τους: 1) καταστατικό της ΟΤΔ· 2) σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου· 3) πρακτικά γενικών συνελεύσεων· 4) οικονομικές καταστάσεις (μέρος των ετήσιων εκθέσεων)· 5) στρατηγική τοπικής ανάπτυξης· 6) δημοσιευμένες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων έργων· 7) αποφάσεις σχετικά με την επιλογή των έργων και περιγραφές των χρηματοδοτούμενων έργων· 8) αξιολόγηση της ΟΤΔ· 9) ενημερωτικά δελτία.</p>	<p><i>Ιστότοποι των ΟΤΔ.</i></p>
	<p>LAV.O.12: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις δραστηριότητες επικοινωνίας των ΟΤΔ και της απήχρησής τους π.χ. α) ύπαρξη ιστοτόπου της</p>	<p><i>Ιστότοπος της ΟΤΔ, συνεντεύξεις, ομάδες εστίασης,</i></p>

<p>τα επιτεύγματα της εφαρμογής της μεθόδου LEADER και της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.</p>	<p>ΟΤΔ, β) παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, γ) παρουσία σε άλλα κοινά δημόσια μέσα, δ) συνεδριάσεις/εκδηλώσεις, ε) άλλο.</p>	<p>στατιστικά στοιχεία επικοινωνίας.</p>
	<p>LAV.R.10: Ποσοστό των μελών της τοπικής κοινότητας που γνωρίζουν α) την ΟΤΔ, β) τις δραστηριότητές της, γ) τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p>
	<p>LAV.I.07: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τα μέλη της τοπικής κοινότητας που θεωρούν α) ότι το LEADER φέρνει την ΕΕ πιο κοντά στους πολίτες.</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p>
	<p>LAV.I.08: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τα μέλη της τοπικής κοινότητας που υιοθετούν την αντίληψη ότι η ΟΤΔ αποτελεί αξιόπιστο θεσμικό όργανο / κεντρικό φορέα για την τοπική ανάπτυξη.</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p>

Βασικά στοιχεία προς εκτίμηση: 2. Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση του LEADER

Ερώτημα αξιολόγησης Σε ποιον βαθμό η εφαρμογή του LEADER είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία συνεργατικών διαδικασιών και μηχανισμών μεταξύ των ΔΑ/ΟΠ, των περιφερειακών αρχών, των δικτύων και των ΟΤΔ, με βάση τα πρότυπα σε επίπεδο ΕΕ, με στόχο την ενδυνάμωση των ΟΤΔ, την ενίσχυση των ικανοτήτων τους όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων, τη διαχείριση και τη λογοδοσία;

Παράγοντες επιτυχίας (FOS)	Δείκτες	Πηγές δεδομένων
<p>FOS.G:2.01: Ο συντονισμός και η επικοινωνία μεταξύ της ΟΤΔ και άλλων επιπέδων διακυβέρνησης βελτιώνεται ή παραμένει σε υψηλό επίπεδο.</p> <p>Ο συντονισμός και η επικοινωνία μεταξύ των ΟΤΔ και άλλων επιπέδων διακυβέρνησης είναι ουσιαστικής σημασίας για την οικοδόμηση αποτελεσματικής πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Οι αλληλεπιδράσεις αυτές</p>	<p>LAV.O.13: Αριθμός και είδος αλληλεπιδράσεων μεταξύ της ΔΑ / του ΟΠ και των ΟΤΔ ή των εκπροσώπων τους (π.χ. συμμετοχή σε συνεδριάσεις, συνελεύσεις, συνεδριάσεις της επιτροπής παρακολούθησης).</p> <p>LAV.R.11: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη βελτίωση της ποιότητας των αλληλεπιδράσεων μεταξύ ΔΑ / ΟΠ / εθνικού δικτύου ΚΓΠ και των ΟΤΔ ή των εκπροσώπων τους.</p>	<p>Αρχεία/δεδομένα παρακολούθησης στη ΔΑ / στον ΟΠ και στην ΟΤΔ, βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ.</p> <p>Συνεντεύξεις με το προσωπικό της ΟΤΔ, της ΔΑ και του ΟΠ.</p> <p>Συνεντεύξεις ή έρευνα με το προσωπικό της ΟΤΔ, της ΔΑ, του ΟΠ και του εθνικού δικτύου ΚΓΠ.</p>

<p>διαμορφώνουν την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων επιπέδων.</p>	<p>LAV.I.09: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη θετική αντίληψη των ανθρώπων όσον αφορά τη ΔΑ / τον ΟΠ / το εθνικό δίκτυο ΚΓΠ και την ΟΤΔ, οι οποίοι θεωρούν ότι έχουν ενισχυθεί οι δεσμοί και ο συντονισμός / η επικοινωνία μεταξύ της ΔΑ / του ΟΠ / του εθνικού δικτύου ΚΓΠ και των ΟΤΔ.</p>	<p>Έρευνα, ομάδες εστίασης.</p>
---	--	---------------------------------

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

5.3. Ενίσχυση αποτελεσμάτων και αντικτύπου

Το ενδεικτικό πλαίσιο αξιολόγησης όσον αφορά την ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο η εφαρμογή της προσέγγισης LEADER αξιοποιεί τους υφιστάμενους πόρους, προωθεί πιο καινοτόμα και βιώσιμα έργα που είναι προσαρμοσμένα στις τοπικές ανάγκες και ενισχύει τους δεσμούς μεταξύ των τοπικών φορέων.

Πίνακας 6. Παράδειγμα του πλαισίου αξιολόγησης όσον αφορά την ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου

<p>Ενίσχυση αποτελεσμάτων και αντικτύπου</p>		
<p>Βασικά στοιχεία προς εκτίμηση: 1. Αυξημένη μόχλευση</p>		
<p><u>Ερώτημα αξιολόγησης</u> Σε ποιο βαθμό το LEADER παράγει αποτελέσματα μόχλευσης;</p>		
<p>Παράγοντες επιτυχίας (FOS)</p>	<p>Δείκτες</p>	<p>Πηγές δεδομένων</p>
<p>FOS.E:1.01: Η ΣΤΑ προώθησε περαιτέρω επενδύσεις ή δραστηριότητες στην περιοχή της ΟΤΔ προκειμένου να επιτευχθούν οι στρατηγικοί στόχοι της ΣΤΑ που δεν χρηματοδοτούνται άμεσα από το LEADER.</p> <p>Η στήριξη του ΕΓΤΑΑ μέσω της μεθόδου LEADER κινητοποίησε περαιτέρω πόρους και έδωσε το έναυσμα για περαιτέρω επενδύσεις στις αγροτικές περιοχές.</p>	<p>LAV.O.14: Αναλογία της χρηματοδότησης από το ΕΓΤΑΑ για τη ΣΤΑ προς άλλη χρηματοδότηση (εκτός ΕΓΤΑΑ) που δαπανάται για τη ΣΤΑ και προέρχεται α) από πηγές του ιδιωτικού τομέα, β) από πηγές του δημόσιου τομέα.</p> <p>LAV.O.15: Αποδεικτικά στοιχεία (αριθμός και δαπάνες) των έργων που καλύπτει η ΟΤΔ, εκτός του ΕΓΤΑΑ (π.χ. άλλα ταμεία της ΕΕ ή εθνικά ταμεία).</p> <p>LAV.R.12: Αποδεικτικά στοιχεία πράξεων (έργων) που περιλαμβάνουν εθελοντική εργασία.</p>	<p>Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ, ετήσιες εκθέσεις ΟΤΔ και δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης.</p> <p>Μεταβλητή L922 [παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475].</p> <p>Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ, συνεντεύξεις.</p> <p>Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ, έρευνες.</p>

<p>FOS.E:1.02: Οι παρεμβάσεις στο πλαίσιο του LEADER κατέστησαν δυνατό τον εντοπισμό και την κινητοποίηση νέων φορέων υλοποίησης έργων.</p>	<p>LAV.O.16: Αριθμός των νέων φορέων υλοποίησης έργων που έλαβαν στήριξη από την ΟΤΔ, για τους οποίους η χρηματοδοτική στήριξη από την παρέμβαση LEADER ήταν καθοριστικής σημασίας.</p>	<p>Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ, συνεντεύξεις, έρευνες.</p>
<p>Στόχος είναι να αποτυπωθούν οι προσπάθειες που κάνουν οι ΟΤΔ για τον εντοπισμό και την κινητοποίηση νέων φορέων υλοποίησης έργων (που θα λάβουν δηλαδή στήριξη από το ΕΓΤΑΑ για πρώτη φορά) για την υλοποίηση δράσεων που δεν θα υλοποιούνταν χωρίς το LEADER, μέσω της μέτρησης του αριθμού τους και της θετικής αντίληψης των μελών της τοπικής κοινότητας σχετικά με τις ικανότητες της ΟΤΔ.</p>	<p>LAV.R.13: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τα μέλη της τοπικής κοινότητας στην περιοχή της ΟΤΔ με θετική αντίληψη όσον αφορά την ικανότητα της ΟΤΔ να εντοπίζει και να ενδυναμώνει νέους φορείς υλοποίησης έργων.</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p>

Βασικά στοιχεία προς εκτίμηση: 2. Έργα κατάλληλα προσαρμοσμένα στις ανάγκες της περιοχής της ΟΤΔ

Ερώτημα αξιολόγησης Σε ποιο βαθμό η στρατηγική LEADER και οι δράσεις της ΟΤΔ ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες τοπικές ανάγκες και εδαφικούς στόχους;

Παράγοντες επιτυχίας (FOS)	Δείκτες	Πηγές δεδομένων
<p>FOS.E:2.01: Το LEADER ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες τοπικές ανάγκες και εδαφικούς στόχους, καθώς καθιστά δυνατή την υλοποίηση έργων από διάφορους τύπους φορέων υλοποίησης, τα οποία αξιοποιούν συγκεκριμένα εδαφικά προτερήματα και ταυτότητες.</p> <p>Η ορθή προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή παρέχει τη δυνατότητα στις ΟΤΔ να αντιμετωπίζουν καλύτερα τις τοπικές ανάγκες, σε σύγκριση</p>	<p>LAV.O.17: Αριθμός και ποσοστό των πράξεων (έργων) που υλοποιήθηκαν από διαφορετικούς τύπους φορέων υλοποίησης.</p>	<p>Δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης. Μεταβλητές L700-709 [παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475].</p>
	<p>LAV.O.18: Αριθμός των πράξεων (έργων) που συμβάλλουν σε κάθε τυπολογία των αναγκών που προσδιορίζονται στη ΣΤΑ, συμπεριλαμβανομένης της πράσινης, της ψηφιακής και της κοινωνικής μετάβασης των αγροτικών περιοχών.</p>	<p>Δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης. Μεταβλητές L800-810 [παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475]. Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ.</p>

με άλλες παρεμβάσεις υπό κεντρική διαχείριση.	LAV.R.14: Ποσοστό πράξεων (έργων) που αξιοποιούν μοναδικά εδαφικά προτερήματα (π.χ. κοινωνικά, πολιτιστικά, γαστρονομικά, όσον αφορά το τοπίο, φυσικά, περιβαλλοντικά).	Έρευνες, ομάδες εστίασης, βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ.
	LAV.I.10: Αποδεικτικά στοιχεία των πράξεων (έργων) που αποφέρουν οφέλη για την κοινότητα και ενισχύουν την ταυτότητα της κοινότητας.	Έρευνες, ομάδες εστίασης.

Βασικά στοιχεία προς εκτίμηση: 3. Έργα με καινοτόμα στοιχεία σε τοπικό επίπεδο

Ερώτημα αξιολόγησης Σε ποιο βαθμό τα έργα LEADER είναι καινοτόμα στο τοπικό πλαίσιο;

Παράγοντες επιτυχίας (FOS)	Δείκτες	Πηγές δεδομένων
<p>FOS.E:3.01: Το LEADER προωθεί την εισαγωγή/διάδοση καινοτομιών στο τοπικό πλαίσιο.</p> <p>Οι ΟΤΔ και οι τοπικοί φορείς υλοποίησης έργων εφαρμόζουν μοντέλα προϊόντων, διαδικασιών, υπηρεσιών, καθώς και οργανωτικά, τεχνολογικά, κοινωνικά, επιχειρηματικά μοντέλα και άλλα είδη καινοτομίας, όπως ορίζεται σε κάθε τοπικό πλαίσιο από τις ΟΤΔ ή, κατά περίπτωση, από τις εθνικές ή περιφερειακές αρχές.</p>	LAV.O.19: Αριθμός των πράξεων (έργων) που είναι καινοτόμες στο τοπικό πλαίσιο.	<p>Δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης.</p> <p>Μεταβλητή L710 [παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475].</p>
	LAV.R.15: Ποσοστό των δαπανών για καινοτόμες πράξεις (έργα) επί των συνολικών δαπανών.	Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ.
	LAV.R.16: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με καινοτομίες που παράγονται σε τοπικό επίπεδο ως απάντηση α) στην ψηφιακή, β) στην πράσινη, γ) στην οικονομική και δ) στην κοινωνική μετάβαση και στις προκλήσεις στους αντίστοιχους τομείς.	Έρευνες, ομάδες εστίασης.
	LAV.I.11: Ποσοστό των ενδιαφερόμενων μερών του LEADER που θεωρούν ότι το LEADER συμβάλλει στη δημιουργία νέων ιδεών, προϊόντων ή διαδικασιών στην περιοχή της ΟΤΔ, τα οποία είναι καινοτόμα στο τοπικό πλαίσιο.	Έρευνες, ομάδες εστίασης.

Βασικά στοιχεία προς εκτίμηση: 4. Βιώσιμα έργα

Ερώτημα αξιολόγησης Σε ποιο βαθμό τα έργα LEADER παράγουν βιώσιμα αποτελέσματα;

Παράγοντες επιτυχίας (FOS)	Δείκτες	Πηγές δεδομένων
FOS.E:4.01: Τα έργα LEADER παράγουν βιώσιμα αποτελέσματα.	LAV.O.20: Αριθμός των πράξεων (έργων) που συμβάλλουν στην α) οικονομική, β) περιβαλλοντική, γ) κοινωνική βιωσιμότητα.	Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ, ηλεκτρονικό σύστημα

<p>Βιωσιμότητα με γνώμονα το αν μια παρέμβαση θα παράγει μακροχρόνια αποτελέσματα από δημοσιονομική, οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη, καθώς και με γνώμονα την ανθεκτικότητα της επένδυσης μετά τη λήξη της στήριξης.</p>		<p>πληροφοριών του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ, ετήσιες εκθέσεις της ΟΤΔ.</p>
	<p>LAV.R.17: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις πράξεις (τα έργα) η βιωσιμότητα των οποίων βελτιώθηκε μέσω διαβούλευσης με την ΟΤΔ.</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p>
	<p>LAV.R.18: Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις πράξεις (τα έργα) που είναι βιώσιμες/-α λόγω γνώσης των τοπικών συνθηκών.</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης, συνεντεύξεις.</p>

5. Έργα που προωθούν τους δεσμούς μεταξύ τοπικών φορέων

Ερώτημα αξιολόγησης Σε ποιο βαθμό το LEADER προωθεί δεσμούς μεταξύ φορέων (π.χ. εταιρικές σχέσεις, δίκτυα, έργα που υλοποιούνται από κοινού και άλλες συνεργασίες) που δεν θα υπήρχαν χωρίς αυτό;

Παράγοντες επιτυχίας (FOS)	Δείκτες	Πηγές δεδομένων
<p>FOS.E:5.01: Δημιουργούνται ή διατηρούνται συνεργατικά έργα.</p> <p>Στόχος είναι η μέτρηση του αριθμού και του ποσοστού των πράξεων (έργων) που λειτουργούν σε συνέργεια και δημιουργούν συνεργασίες.</p>	<p>LAV.O.21: Αριθμός των πράξεων (έργων) στο πλαίσιο του LEADER που λειτουργούν σε συνέργεια (π.χ. διαφορετικά έργα που καλύπτουν διαφορετικές πτυχές ή ένα έργο που καλύπτει διαφορετικούς τομείς).</p>	<p>Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ, συνεντεύξεις, ετήσιες εκθέσεις της ΟΤΔ.</p>
	<p>LAV.R.19: Ποσοστό των πράξεων (έργων) στο πλαίσιο του LEADER που έχουν δημιουργήσει συνεργασίες με τη μορφή δικτύων, εταιρικών σχέσεων, έργων που υλοποιούνται από κοινού και άλλων συνεργασιών/συνεργειών.</p>	<p>Δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης. Μεταβλητές L706, L708, L709 και L700 {π.χ. ποσοστό % επί των L706/L700, L708/L700, L709/L700 [παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475]}, συνεντεύξεις.</p>

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

5.4. Διαρθρωτικές αλλαγές

Το ενδεικτικό πλαίσιο αξιολόγησης όσον αφορά τις διαρθρωτικές αλλαγές μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο ο συνδυασμός και των τριών συνιστωσών προστιθέμενης αξίας του LEADER συμβάλλει στην επίτευξη

διαρθρωτικών αλλαγών στην περιοχή της ΟΤΔ (όπως απεικονίζεται επίσης στο Γράφημα 2. Η πορεία προς τις διαρθρωτικές αλλαγές στην περιοχή της ΟΤΔ).

Πίνακας 7. Παράδειγμα του πλαισίου αξιολόγησης όσον αφορά τις διαρθρωτικές αλλαγές

Διαρθρωτικές αλλαγές		
Ερώτημα αξιολόγησης: Σε ποιο βαθμό η υλοποίηση της ΣΤΑ μέσω της εφαρμογής της μεθόδου LEADER επιφέρει διαρθρωτικές αλλαγές στην περιοχή της ΟΤΔ;		
Παράγοντες επιτυχίας (FOS)	Δείκτες	Πηγές δεδομένων
<p>FOS.SC:1.01: Η υλοποίηση της ΣΤΑ με την εφαρμογή της μεθόδου LEADER επιφέρει διαρθρωτικές αλλαγές στις πτυχές που καλύπτονται από τη ΣΤΑ.</p> <p>Η υλοποίηση της ΣΤΑ με την εφαρμογή της μεθόδου LEADER παράγει προστιθέμενη αξία όσον αφορά το κοινωνικό κεφάλαιο, τη διακυβέρνηση και την ενίσχυση των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου. Αυτό με τη σειρά του επιφέρει ευρύτερο αντίκτυπο στην περιοχή της ΟΤΔ, δηλαδή διαρθρωτικές αλλαγές ως προς τον τρόπο λειτουργίας της οικονομίας, της κοινωνίας και των θεσμών της, σύμφωνα με τις πτυχές στις οποίες παρεμβαίνει η ΣΤΑ.</p>	<p>LAV.I.12: Κρίση που εξέφρασαν τα ενδιαφερόμενα μέρη του LEADER σχετικά με την ικανότητα του LEADER να επιφέρει διαρθρωτικές αλλαγές στις πτυχές στις οποίες παρεμβαίνει η ΣΤΑ.</p>	<p>Έρευνες, ομάδες εστίασης.</p>

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

6 Επισκόπηση των διαθέσιμων πηγών δεδομένων/πληροφοριών

Στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι η ενημέρωση σχετικά με τις υφιστάμενες πηγές δεδομένων και η παροχή πληροφοριών σχετικά με τις πρόσθετες πηγές και τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

Η ποιότητα κάθε αξιολόγησης ταυτίζεται με τα δεδομένα και τις πληροφορίες που χρησιμοποιεί για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τους δείκτες που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, προτείνεται οι ΔΑ/ΟΠ και οι ΟΤΔ να έχουν σαφή εικόνα των δεδομένων και των πληροφοριών που απαιτούνται για

τους δείκτες που επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν κατά την αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER. Αυτό θα πρέπει να γίνεται στα πρώτα στάδια της περιόδου προγραμματισμού, κατά προτίμηση όταν οι ΔΑ καταρτίζουν τα σχέδια αξιολόγησης των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ (2023-2027). Τα εν λόγω σχέδια περιλαμβάνουν μια ενότητα σχετικά με τα δεδομένα και τις πληροφορίες, η οποία μπορεί να αποτελέσει ορθό οδηγό για τα δεδομένα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και τα δεδομένα που δεν είναι διαθέσιμα και πρέπει να συλλεχθούν.

Στο προτεινόμενο πλαίσιο αξιολόγησης, οι πηγές δεδομένων εμπίπτουν σε δύο κύριες κατηγορίες: 1) υφιστάμενες πηγές δεδομένων για τα κοινά δεδομένα που θα συλλέγουν όλα τα κράτη μέλη, ιδίως όσον αφορά τις μεταβλητές / τα δεδομένα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΔΠΑ) που ορίζονται στο παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475 και 2) πρόσθετες πηγές δεδομένων σε επίπεδο ΟΤΔ και ΔΑ/ΟΠ για τα δεδομένα που δεν καλύπτονται από το ΔΠΑ.

Οι υφιστάμενες πηγές δεδομένων αφορούν τα συστήματα παρακολούθησης για τη συλλογή δεδομένων όσον αφορά τις μεταβλητές που σχετίζονται με την κατάσταση των ΟΤΔ, καθώς και όσον αφορά τις μεταβλητές σχετικά με τις δραστηριότητες των ΟΤΔ, όπως περιγράφονται στο παράρτημα VII του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1475. Μολονότι οι υποχρεώσεις υποβολής των εν λόγω μεταβλητών δεν είναι συνεχείς¹⁶, τα δεδομένα μπορούν να είναι διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή. Ειδικότερα, οι μεταβλητές σχετικά με τις δραστηριότητες των ΟΤΔ μπορούν να ενσωματωθούν στην αίτηση στήριξης και να μετρηθούν από τη στιγμή της πρώτης πληρωμής για συγκεκριμένη πράξη (έργο). Όσον αφορά τις μεταβλητές που σχετίζονται με την κατάσταση των ΟΤΔ, αυτές είναι διαθέσιμες σε επίπεδο ΟΤΔ ανά πάσα στιγμή ως μέρος της τεκμηρίωσής τους. Η ΔΑ μπορεί να ζητήσει από τις ΟΤΔ να παράσχουν δεδομένα σχετικά με τα μέλη των ΟΤΔ (μεταβλητές L600 έως L604) και το όργανο λήψης αποφάσεων των ΟΤΔ (μεταβλητές L610 έως L620) όχι μόνο κατά τον χρόνο επιλογής αλλά και κατά την εφαρμογή των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με συχνότητα που συμφωνείται από κοινού (π.χ. μία φορά ετησίως).

Οι πρόσθετες πηγές δεδομένων μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Βάση δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ. Πρόκειται για βάση δεδομένων που τηρείται σε επίπεδο ΟΤΔ, στην οποία καταχωρούνται επιχειρησιακά δεδομένα σχετικά με τις δραστηριότητες ενθάρρυνσης και τις πράξεις (έργα). Θα πρέπει να συμφωνείται κατόπιν συζητήσεων μεταξύ των ΟΤΔ και της ΔΑ / του ΟΠ στα αρχικά στάδια της περιόδου προγραμματισμού,

¹⁶ Τα δεδομένα που σχετίζονται με τις δραστηριότητες των ΟΤΔ πρέπει να υποβληθούν το 2026 και το 2030, ενώ τα δεδομένα που σχετίζονται με την κατάσταση των ΟΤΔ θα υποβληθούν μόνο μία φορά, κατά το έτος που έπεται της επιλογής των ΟΤΔ.

προκειμένου τα δεδομένα να συλλέγονται εξ' αρχής. Στο παράρτημα 2 παρατίθεται παράδειγμα βάσης δεδομένων παρακολούθησης σε επίπεδο ΟΤΔ.

- Ετήσιες εκθέσεις της ΟΤΔ. Πρόκειται για δεδομένα που μπορούν να εξάγονται από τη βάση δεδομένων σε επίπεδο ΟΤΔ, τα οποία συμπληρώνονται με άλλες ποιοτικές πληροφορίες, καθώς και με πορίσματα των αξιολογήσεων σε επίπεδο ΟΤΔ.
- Τα αρχεία/δεδομένα παρακολούθησης της ΔΑ / του ΟΠ αφορούν τα δεδομένα που συλλέγονται και τηρούνται σε επίπεδο ΔΑ/ΟΠ και με τα οποία τεκμηριώνεται η διαχείριση και ο έλεγχος των παρεμβάσεων στο πλαίσιο του LEADER.
- Οι έρευνες, οι συνεντεύξεις, οι ομάδες εστίασης και οι περιπτώσιολογικές μελέτες αφορούν πρωτογενή δεδομένα που συλλέγονται από τον αξιολογητή ή τους αξιολογητές κατά την αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας του LEADER.
 - Οι έρευνες συλλέγουν δεδομένα και πληροφορίες με συστηματικό τρόπο και με βάση τις απόψεις των βασικών ενδιαφερόμενων μερών, π.χ. του προσωπικού της ΟΤΔ, του οργάνου λήψης αποφάσεων της ΟΤΔ, αντιπροσωπευτικού δείγματος των μελών της ΟΤΔ. Μπορούν να συμβάλουν στην άντληση ποιοτικότερων πληροφοριών σχετικά με τους δείκτες αποτελεσμάτων και αντικτύπου. Παραδείγματα ερωτημάτων έρευνας παρέχονται σε όλα τα δελτία δεικτών του παραρτήματος 1, τα οποία προτείνουν τις έρευνες ως μέθοδο συλλογής δεδομένων.
 - Η ομάδα εστίασης είναι μια ποιοτική μέθοδος έρευνας, όπου μια μικρή ομάδα (π.χ. 6-10 ατόμων) επιλεγμένων ατόμων (δηλαδή με βάση ορισμένα κριτήρια) απαντά σε προκαθορισμένες ερωτήσεις σε ελεγχόμενο περιβάλλον. Οι ομάδες εστίασης είναι ένας καλός τρόπος διερεύνησης διαφορετικών απόψεων επί θεμάτων αλλά και απόκτησης εμπειριστωμένων ποιοτικών πληροφοριών μέσω διερευνητικών ερωτημάτων. Οι ομάδες εστίασης δεν θα πρέπει να συγχέονται με το εργαστήριο, το οποίο αποσκοπεί στην εξαγωγή κοινώς αποδεκτού συμπεράσματος.
 - Οι περιπτώσιολογικές μελέτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εις βάθος ανάλυση των συνιστωσών προστιθέμενης αξίας του LEADER. Συλλέγουν πληροφορίες και δεδομένα, τα οποία συμπληρώνουν τα στοιχεία που παρέχουν οι διοικήσεις των ΟΤΔ και μπορούν να συμβάλουν στην ανάδειξη ορισμένων από τα κύρια επιτεύγματα ως προς την προστιθέμενη αξία.

- Το ηλεκτρονικό σύστημα πληροφοριών του στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ αφορά το ηλεκτρονικό σύστημα του άρθρου 130 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115.

Μέρος IV

Ερμηνεία των αποτελεσμάτων

7 Τρόπος ερμηνείας των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων προστιθέμενης αξίας του LEADER

Το παρόν κεφάλαιο έχει ως στόχο να παράσχει πληροφορίες σχετικά με το τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των στοιχείων που προκύπτουν από τους δείκτες και τους σχετικούς παράγοντες επιτυχίας και, ως εκ τούτου, να απαντηθούν τα ερωτήματα αξιολόγησης.

Οι πληροφορίες που συλλέγονται με τη βοήθεια δεικτών που σχετίζονται με παράγοντες επιτυχίας θα συμβάλουν στην απάντηση των ερωτημάτων αξιολόγησης σχετικά με την αξιολόγηση των διαφορετικών συνιστωσών της προστιθέμενης αξίας του LEADER. Οι παράγοντες επιτυχίας υποδεικνύουν την αναμενόμενη αλλαγή και την κατεύθυνση αυτής της αλλαγής (αύξηση, μείωση, διατήρηση). Οι τιμές των δεικτών παρέχουν τα στοιχεία για την αξιολόγηση του αν έχει επιτευχθεί η αναμενόμενη αλλαγή όσον αφορά τα διαφορετικά στοιχεία του κοινωνικού κεφαλαίου, της διακυβέρνησης και της ενίσχυσης των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου. Οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν όσα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ερμηνεία των στοιχείων που προκύπτουν από τους δείκτες και τους σχετικούς παράγοντες επιτυχίας, προκειμένου να απαντηθούν τα ερωτήματα αξιολόγησης.

7.1. Βελτίωση του κοινωνικού κεφαλαίου

Πίνακας 8. Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα δίκτυα

Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα δίκτυα	
<p>Δίκτυα:</p> <p>Σε ποιον βαθμό το LEADER συμβάλλει σε ποιοτικές αλληλεπιδράσεις και στη δικτύωση μεταξύ των σχετικών φορέων;</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με τη χρήση τριών παραγόντων επιτυχίας που σχετίζονται με τη δικτύωση και τις αλληλεπιδράσεις α) μεταξύ των μελών της ΟΤΔ, β) μεταξύ των τοπικών φορέων στην περιοχή της ΟΤΔ και γ) με φορείς/ενδιαφερόμενα μέρη εκτός της περιοχής της ΟΤΔ.</p> <p>Τα επίσημα και ανεπίσημα δίκτυα σε τοπικό επίπεδο, στα οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, βρίσκονται στο επίκεντρο της αρχής της εταιρικής σχέσης του LEADER. Η ποικιλία των μελών των ΟΤΔ στα εν λόγω δίκτυα ή η ανομοιογένειά τους επιφέρει μεγαλύτερο βαθμό αντιπροσωπευτικότητας των διαφορετικών κατηγοριών τοπικών φορέων στην ΟΤΔ. Ως εκ τούτου, όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη πολυμορφίας του δικτύου (LAV.R.01) τόσο καλύτερη είναι η ποιότητα του δικτύου μεταξύ των μελών της ΟΤΔ. Επιπλέον, εάν ο αριθμός των μελών της ΟΤΔ που θεωρούν ότι έχει αναπτυχθεί μεταξύ τους νοοτροπία ποιοτικής συνεργασίας (LAV.I.01) είναι επίσης υψηλός, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι το δίκτυο ΟΤΔ έχει τη δυνατότητα να διατηρηθεί στο μέλλον. Οι υψηλές τιμές αυτών των δεικτών (LAV.R.01 και LAV.I.01) αποδεικνύουν ότι η δικτύωση και η συνεργασία έχουν ενσωματωθεί με διαρθρωτικό τρόπο στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις των</p>

	<p>τοπικών ενδιαφερόμενων μερών, γεγονός που συνεπάγεται υψηλότερο και πιο βιώσιμο διαρθρωτικό κοινωνικό κεφάλαιο της ΟΤΔ. Οι υψηλές τιμές μόνο του δείκτη LAV.R.01 μπορεί να συνεπάγονται την έναρξη συσσώρευσης διαρθρωτικού κοινωνικού κεφαλαίου στην ΟΤΔ, ενώ η δυνητική ανθεκτικότητα του κεφαλαίου αυτού παραμένει ασαφής.</p> <p>Όσον αφορά τη δικτύωση μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών στην περιοχή της ΟΤΔ, η συμμετοχή σε έργα LEADER φέρνει τα άτομα σε επαφή μεταξύ τους. Αυτό απεικονίζεται με τον αριθμό των πράξεων (έργων) που υλοποιήθηκαν από κοινού (LAV.O.02) και τον αριθμό των συμμετεχόντων σε αυτές (LAV.O.03). Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της συμμετοχής στη ζωή της κοινότητας μέσω της συμμετοχής σε τοπικές ομάδες, γεγονός που αποτυπώνουν τα στοιχεία για τους συμμετέχοντες σε έργα LEADER, οι οποίοι βελτιώνουν την ικανότητά τους να οργανώνονται σε κοινωνικές ομάδες και να εντάσσονται στον κοινοτικό ιστό (LAV.R.02). Με τη σειρά της, η συμμετοχή των ατόμων σε τοπικές ομάδες συμβάλλει στη βελτίωση των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων (LAV.I.02).</p> <p>Όσον αφορά τη δικτύωση με φορείς εκτός της περιοχής της ΟΤΔ, η συμμετοχή των μελών της ΟΤΔ σε άλλα δίκτυα καθώς και οι αλληλεπιδράσεις και οι νέες συνεργασίες που δημιουργούνται μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση του αριθμού και της ποιότητας των εξωτερικών δικτύων με τα οποία συνδέεται η ΟΤΔ. Η συμμετοχή σε διαπεριφερειακά (LAV.O.04) και διακρατικά (LAV.O.05) έργα συμβάλλει στην ικανότητα της ΟΤΔ να «αφομοιώνει» εξωτερική έμπνευση και αγορές. Επιπλέον, οι ανταλλαγές σε διαπεριφερειακό/διεθνές επίπεδο συμβάλλουν στην ανταλλαγή ιδεών και ενισχύουν τις δεξιότητες ανάπτυξης νέων ιδεών. Ως εκ τούτου, η συμμετοχή σε διαπεριφερειακά και διακρατικά έργα και οι συχνές αλληλεπιδράσεις των ΟΤΔ με άλλους φορείς μπορούν να οδηγήσουν σε ισχυρότερα δίκτυα, σε πιο στρατηγικές σχέσεις και σε γενικώς βελτιωμένη ποιότητα της συνεργασίας, η οποία αποτυπώνεται με τα στοιχεία της ποιότητας των αλληλεπιδράσεων της ΟΤΔ με άλλους (εξωτερικούς) φορείς (LAV.R.03). Ως εκ τούτου, όσο μεγαλύτερη είναι η συμμετοχή της ΟΤΔ σε άλλα δίκτυα, έργα (πράξεις) και διεθνείς ανταλλαγές, τόσο πιθανότερο είναι να μπορεί να επωφεληθεί από την ανταλλαγή εμπειριών.</p>
<p>Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με την αμοιβαία στήριξη και εμπιστοσύνη</p>	
<p>Αμοιβαία στήριξη και εμπιστοσύνη:</p> <p>Σε ποιο βαθμό το LEADER συνέβαλε στην ανάπτυξη αμοιβαίας στήριξης και εμπιστοσύνης εντός της ΟΤΔ και</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με τη χρήση του παράγοντα επιτυχίας που σχετίζεται με το επίπεδο αμοιβαίας στήριξης και εμπιστοσύνης εντός της ΟΤΔ και της τοπικής κοινότητας στην περιοχή της ΟΤΔ.</p> <p>Οι αρχές προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή και ανά περιοχή που ακολουθεί το LEADER αποτελούν τη βάση για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης. Τα μέλη της τοπικής κοινότητας αλληλεπιδρούν κατά την κατάρτιση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (ΣΤΑ) και αναπτύσσουν εμπιστοσύνη προς την ΟΤΔ και ικανότητα συνεργασίας για την επίτευξη κοινών στόχων κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας.</p>

<p>της τοπικής κοινότητας;</p>	<p>Η ύπαρξη εμπιστοσύνης εντός της ΟΤΔ (LAV.O.06), δηλαδή μεταξύ του προσωπικού της ΟΤΔ, του οργάνου λήψης αποφάσεων της ΟΤΔ και των μελών της ΟΤΔ, μειώνει τις διαφορές και οδηγεί σε ταχύτερη επίλυσή τους, εφόσον προκύψουν. Επιπλέον, ο ανοικτός διάλογος, η διαφάνεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, η αποδοχή νέων οραμάτων και η συνεχής παρακολούθηση των δραστηριοτήτων της ΟΤΔ διευκολύνουν τη δημιουργία κοινωνικής εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της ΟΤΔ.</p> <p>Τα υψηλά επίπεδα εμπιστοσύνης της τοπικής κοινότητας προς την ΟΤΔ (LAV.R.04), υποδεικνύουν ότι έχει βελτιωθεί ο διάλογος, η διαφάνεια και ο συντονισμός κατά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων της ΟΤΔ. Τα υψηλά επίπεδα εμπιστοσύνης στηρίζουν επίσης την οικοδόμηση οικονομικών σχέσεων και προετοιμάζουν το έδαφος για τη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων.</p> <p>Οι αλλαγές όσον αφορά την εμπιστοσύνη της τοπικής κοινότητας προς την ΟΤΔ (LAV.I.03) μπορεί να είναι θετικές ή αρνητικές. Εάν είναι θετικές, υποδεικνύουν ότι η ΟΤΔ και οι δραστηριότητές της προσθέτουν αξία όσον αφορά την εμπιστοσύνη, ενώ, εάν είναι αρνητικές, υποδεικνύουν ότι απαιτούνται βελτιώσεις ώστε η ΟΤΔ να μπορέσει να καταστεί αξιόπιστο ενδιαφερόμενο μέρος στη διαδικασία τοπικής ανάπτυξης.</p>
<p>Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα κοινά διανοητικά μοντέλα και πεποιθήσεις</p>	
<p>Κοινά διανοητικά μοντέλα και πεποιθήσεις:</p> <p>Σε ποιο βαθμό το LEADER συμβάλλει στην ανάπτυξη κοινών διανοητικών μοντέλων, αξιών και πεποιθήσεων;</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με τη χρήση του παράγοντα επιτυχίας που σχετίζεται με την ικανότητα της ΟΤΔ να προάγει ένα κοινό όραμα για την περιοχή της ΟΤΔ, τις εδαφικές ταυτότητες, τους κοινούς στόχους, τις αξίες και/ή τις πεποιθήσεις, εντός της ΟΤΔ και στην περιοχή της ΟΤΔ.</p> <p>Η συμμετοχή των μελών της τοπικής κοινότητας σε δίκτυα και έργα συνεργασίας ενισχύει την κοινή τους αντίληψη για τα κοινωνικά προβλήματα, αυξάνει την αλληλεγγύη τους και την τάση τους όσον αφορά τη συμπερίληψη μειονεκτουσών ομάδων, γυναικών και νέων σε έργα συνεργασίας. Αυτό αυξάνει την κοινή κοινωνική ευαισθητοποίηση (LAV.O.07).</p> <p>Επιπλέον, όσο περισσότερα είναι τα στοιχεία για τις κοινές αξίες στο πλαίσιο της συνεργασίας και των κοινών έργων (LAV.R.05), τόσο μεγαλύτερη είναι η δυνατότητα βελτίωσης της τοπικής ταυτότητας και συμβολής σε ένα κοινό όραμα για την περιοχή, τους ανθρώπους και τους πόρους της. Εάν ο αριθμός των συμμετεχόντων σε έργα LEADER και ο αριθμός των μελών της τοπικής κοινότητας που θεωρούν ότι οι δράσεις της ΟΤΔ είχαν αντίκτυπο στη βελτίωση της τοπικής ταυτότητας και της εικόνας της περιοχής της ΟΤΔ (LAV.I.04) είναι επίσης υψηλός, αυτό σημαίνει ότι η ΟΤΔ έχει συμβάλει σε κοινά διανοητικά μοντέλα και πεποιθήσεις, δημιουργώντας έτσι κοινωνικό κεφάλαιο στην περιοχή.</p>

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

7.2. Βελτίωση της διακυβέρνησης

Πίνακας 9. Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με την τοπική διακυβέρνηση

Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με την τοπική διακυβέρνηση	
<p>Τοπική διακυβέρνηση:</p> <p>Σε ποιο βαθμό η εφαρμογή του LEADER είχε ως αποτέλεσμα τη θέσπιση διαδικασιών και μηχανισμών που συντονίζονται και ενθαρρύνονται από την ΟΤΔ με στόχο τη διασφάλιση συμμετοχικής, διαφανούς και χωρίς αποκλεισμούς λήψης αποφάσεων, καθώς και ισχυρής συμμετοχής της κοινότητας στην ανάπτυξη και την εφαρμογή στρατηγικών;</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με χρήση των τεσσάρων παραγόντων επιτυχίας που σχετίζονται με α) τη συμπεριληπτικότητα στη λήψη αποφάσεων· β) την ανάπτυξη διοικητικών και τεχνικών δεξιοτήτων μεταξύ των μελών της ΟΤΔ, του οργάνου λήψης αποφάσεων και του προσωπικού· γ) τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων ενθάρρυνσης και δ) την επικοινωνία εντός της ΟΤΔ και με την τοπική κοινότητα.</p> <p>Η αρχή της προσέγγισης ανά περιοχή και η αρχή εταιρικής σχέσης του LEADER συνεπάγονται ότι τα μέλη της τοπικής κοινότητας συμμετέχουν στη διαδικασία τοπικής ανάπτυξης μέσω της ΟΤΔ. Αυτό μπορεί να αποτυπωθεί με την ποικιλομορφία στη σύνθεση του οργάνου λήψης αποφάσεων της ΟΤΔ (LAV.O.08). Ο ανοικτός χαρακτήρας και η συμπεριληπτικότητα της ΟΤΔ έχει ως αποτέλεσμα τη δυνατότητα συμμετοχής νέων μελών της κοινότητας και νέων φορέων, ενώ παρέχει και τη δυνατότητα σε ήδη εκλεγμένα/διορισμένα μέλη του οργάνου λήψης αποφάσεων να λαμβάνουν πληροφορίες από μέλη της τοπικής κοινότητας στην περιοχή.</p> <p>Τα αυξημένα στοιχεία σχετικά με τις διαδικασίες των ΟΤΔ που διευκολύνουν τη συμμετοχή της τοπικής κοινότητας (LAV.R.06) αντικατοπτρίζουν τις προσπάθειες της ΟΤΔ για μια πιο ανοικτή και χωρίς αποκλεισμούς δομή διακυβέρνησης. Τα διαφορετικά είδη στοιχείων μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετικά συμπεράσματα, για παράδειγμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • το γραπτό καταστατικό που περιλαμβάνει πτυχές σχετικά με την κινητικότητα στη λήψη αποφάσεων (π.χ. εκ περιτροπής συμμετοχή στο όργανο λήψης αποφάσεων) αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή νέων ομάδων μελών/φορέων της κοινότητας· • οι συνεδριάσεις της γενικής συνέλευσης αυξάνουν τις δυνατότητες συμμετοχής νέων μελών/φορέων της κοινότητας, ενώ παρέχουν και τη δυνατότητα σε ήδη εκλεγμένα/διορισμένα μέλη του οργάνου λήψης αποφάσεων να λαμβάνουν πληροφορίες από άτομα της επικράτειας· • η ευρύτερη συμμετοχή διαφορετικών ομάδων είναι πιθανότερο να ενισχύσει τη νομιμοποίηση και να προωθήσει την επίλυση των συγκρούσεων με την έγκαιρη ενσωμάτωση διαφορετικών απόψεων·

	<ul style="list-style-type: none"> • η αρωγή από το προσωπικό της ΟΤΔ προς το όργανο λήψης αποφάσεων σε σχέση με τη συμμετοχή νέων μελών μπορεί να οδηγήσει στην προσάρτηση προσώπων, ομάδων μελών και οργανώσεων-μελών στην ΟΤΔ. <p>Η χωρίς αποκλεισμούς σύνθεση του οργάνου λήψης αποφάσεων της ΟΤΔ με αξιόπιστες διαδικασίες για την περαιτέρω διευκόλυνση της συμπεριληπτικότητας αυξάνει την αξιοπιστία της ΟΤΔ, γεγονός που μπορεί να αντικατοπτρίζεται στην πιο θετική αντίληψη της τοπικής κοινότητας σχετικά με την ΟΤΔ (LAV.I.05).</p> <p>Η αποτελεσματική διαχείριση των δομών τοπικής διακυβέρνησης απαιτεί ειδικές διοικητικές και τεχνικές δεξιότητες για τα μέλη της ΟΤΔ, το συμβούλιο λήψης αποφάσεων και το προσωπικό. Η συμμετοχή σε εκδηλώσεις ανάπτυξης ικανοτήτων ή κατάρτισης, καθώς και η συμμετοχή στις διάφορες δραστηριότητες της ΟΤΔ, όπως η κατάρτιση στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, η διαχείριση και οι δραστηριότητες ενθάρρυνσης (LAV.O.09), σε συνάρτηση με την αρχή προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή του LEADER, οδηγεί σε νέες ή βελτιωμένες δεξιότητες. Τα αυξημένα στοιχεία για τη βελτίωση των διοικητικών (LAV.R.07) και τεχνικών (LAV.R.08) δεξιοτήτων του προσωπικού της ΟΤΔ, του οργάνου λήψης αποφάσεων και των μελών της ΟΤΔ καταδεικνύουν τη μεγαλύτερη ικανότητα της ΟΤΔ και των μελών της να παρέχουν ποιοτικότερη στήριξη στις διαδικασίες τοπικής ανάπτυξης.</p> <p>Αυτές οι βελτιωμένες δεξιότητες επιτρέπουν στην ΟΤΔ να διεξάγει δραστηριότητες ενθάρρυνσης (LAV.O.10) που καλύπτουν όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς σε τοπικό επίπεδο. Τα στοιχεία υψηλότερου επιπέδου σχετικά με τις δραστηριότητες ενθάρρυνσης και τη στήριξη των αιτούντων και των δικαιούχων (LAV.R.09) καταδεικνύουν ότι οι εν λόγω δραστηριότητες έχουν περισσότερες δυνατότητες να παρακινήσουν τα μέλη της τοπικής κοινότητας να συμμετάσχουν στην εφαρμογή της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης. Όσο πιο αποτελεσματικές είναι οι προσπάθειες της ΟΤΔ για την ενθάρρυνση και την παροχή κινήτρων στους τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς τόσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των νέων αιτούντων συμμετοχή στη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης (LAV.I.06).</p> <p>Η αποτελεσματική επικοινωνία λειτουργεί σε συνέργεια με τις δραστηριότητες ενθάρρυνσης, ώστε να εξασφαλίζεται ότι περισσότερα μέλη της τοπικής κοινότητας θα παρακινηθούν να συμμετάσχουν με τα έργα τους στην υλοποίηση της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης. Επιπλέον, σε συνδυασμό με τις δραστηριότητες ενθάρρυνσης, οι δραστηριότητες επικοινωνίας θα παρέχουν ευκαιρίες στην τοπική κοινότητα να ακουστεί και να καταστεί μέρος της τοπικής διακυβέρνησης. Τα αυξημένα στοιχεία σχετικά με τις δραστηριότητες επικοινωνίας (LAV.O.12) σε επίπεδο ΟΤΔ και ο αυξημένος αριθμός των ΟΤΔ που δημοσιεύουν στον ιστότοπό τους σημαντικά έγγραφα αναφορικά με τις δραστηριότητές τους (LAV.O.11) σε επίπεδο</p>
--	--

	<p>στρατηγικού σχεδίου για την ΚΓΠ θα αυξήσουν το ποσοστό των μελών της τοπικής κοινότητας που γνωρίζουν την προσέγγιση LEADER, τον ρόλο των ΟΤΔ και των ΣΤΑ (LAV.R.10).</p> <p>Όσο αυξάνεται η ενημέρωση σχετικά με το LEADER και την εφαρμογή του και όσο περισσότερα μέλη/φορείς της τοπικής κοινότητας υλοποιούν έργα και/ή έχουν την ευκαιρία να διαμορφώσουν τις διαδικασίες τοπικής διακυβέρνησης, τόσο μεγαλύτερη είναι η προβολή του ρόλου της ΕΕ στην ενδυνάμωση των τοπικών κοινοτήτων (LAV.I.07). Τέλος, η αποτελεσματική προβολή των δραστηριοτήτων της ΟΤΔ και των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν από την εφαρμογή της ΣΤΑ μπορεί να αντικατοπτρίζεται σε αύξηση των στοιχείων που αποδεικνύουν ότι η τοπική κοινότητα θεωρεί την ΟΤΔ αξιόπιστο θεσμό που λειτουργεί ως καταλύτης για την τοπική ανάπτυξη (LAV.I.08).</p>
<p>Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση</p>	
<p>Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση:</p> <p>Σε ποιον βαθμό η εφαρμογή του LEADER είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία συνεργατικών διαδικασιών και μηχανισμών μεταξύ των ΔΑ/ΟΠ, των περιφερειακών αρχών, των δικτύων και των ΟΤΔ, με βάση τα πρότυπα σε επίπεδο ΕΕ, με στόχο την ενδυνάμωση των ΟΤΔ, την ενίσχυση των ικανοτήτων τους όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων, τη διαχείριση και τη λογοδοσία;</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με τη χρήση του παράγοντα επιτυχίας που σχετίζεται με τον συντονισμό και την επικοινωνία μεταξύ της ΟΤΔ και άλλων επιπέδων διακυβέρνησης.</p> <p>Η αρχή της δικτύωσης του LEADER συνεπάγεται ότι οι ΟΤΔ συμμετέχουν σε κάθετες διαδικασίες λήψης αποφάσεων (πολυεπίπεδη διακυβέρνηση). Το μέγεθος αυτής της συμμετοχής μπορεί να απεικονιστεί με τον αριθμό και το είδος των αλληλεπιδράσεων μεταξύ ΔΑ/ΟΠ και ΟΤΔ (LAV.O.13). Η εν λόγω συμμετοχή στην πολυεπίπεδη διακυβέρνηση ενδυναμώνει τις ΟΤΔ και ενισχύει τις ικανότητές τους όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων. Τα στοιχεία που αποδεικνύουν βελτιώσεις στον αριθμό και στην ποιότητα των αλληλεπιδράσεων μεταξύ της ΔΑ / του ΟΠ / του εθνικού δικτύου ΚΓΠ και των ΟΤΔ ή των εκπροσώπων τους (LAV.R.11), μέσω βελτιώσεων και απλουστεύσεων των συστημάτων, των κανόνων και των διαδικασιών, καθώς και μέσω δραστηριοτήτων που βελτιώνουν την επικοινωνία και τον συντονισμό, υποδεικνύουν την ανάπτυξη ισχυρότερων δεσμών μεταξύ αυτών των διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης (LAV.I.09). Η ενίσχυση των δεσμών και του συντονισμού έχει ως συνέπεια την ικανότητα του προσωπικού των ΔΑ/ΟΠ και των ΟΤΔ να συμβάλουν στη βελτίωση της υλοποίησης.</p>

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

7.3. Ενίσχυση αποτελεσμάτων και ανικτύπου

Πίνακας 10. Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με την αυξημένη μόχλευση

Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με την αυξημένη μόχλευση	
<p>Αυξημένη μόχλευση: Σε ποιο βαθμό το LEADER παράγει αποτελέσματα μόχλευσης;</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με τη χρήση δύο παραγόντων επιτυχίας που σχετίζονται με α) την προώθηση πρόσθετων επενδύσεων ή δραστηριοτήτων στην περιοχή της ΟΤΔ, οι οποίες δεν χρηματοδοτούνται άμεσα από το LEADER και με β) τον εντοπισμό και την κινητοποίηση νέων φορέων υλοποίησης έργων.</p> <p>Οι στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης παράγουν αποτέλεσμα μόχλευσης λόγω της στρατηγικής καθοδήγησης σε σύγκριση με τη συμβολή των ad hoc εφαρμογών (εκτός στρατηγικού πλαισίου) στην τοπική ανάπτυξη. Αυτό το αποτέλεσμα μόχλευσης είναι δυνατόν να διαπιστωθεί από το επίπεδο των πρόσθετων πόρων που επενδύονται στη ΣΤΑ ώστε να αντιστοιχούν στη χρηματοδότηση του ΕΓΤΑΑ (LAV.O.14), αλλά και από τα στοιχεία σχετικά με τα έργα που καλύπτει η ΟΤΔ εκτός του ΕΓΤΑΑ (LAV.O.15), ως αποτέλεσμα των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που έχει αποκτήσει μέσω της συμμετοχής της στις δραστηριότητες του LEADER. Μια άλλη διάσταση των πρόσθετων πόρων είναι η εθελοντική εργασία (LAV.R.12) που συνεισφέρει η κοινότητα τοπικών φορέων υλοποίησης έργων, ως αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων ενθάρρυνσης της ΟΤΔ και της εφαρμογής της ΣΤΑ.</p> <p>Μια άλλη έκφανση της αυξημένης μόχλευσης προκύπτει από τον εντοπισμό και την κινητοποίηση νέων φορέων υλοποίησης έργων. Η προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή του LEADER διασφαλίζει την προσέγγιση των μελών της τοπικής κοινότητας που έχουν καλύτερη γνώση των τοπικών αναγκών. Επιπλέον, οι δραστηριότητες ενθάρρυνσης και επικοινωνίας της ΟΤΔ θα δώσουν τη δυνατότητα στους δυνητικούς δικαιούχους από την τοπική κοινότητα να λάβουν ορθή ενημέρωση και θα τους παρέχουν κίνητρα για να υποβάλουν αίτηση στήριξης. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν επίσης να βοηθήσουν τους νέους φορείς υλοποίησης έργων να βελτιώσουν την αρχική τους πρόταση και/ή να συμβάλουν στην επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων (πράξεών) τους. Ο μεγαλύτερος αριθμός των νέων φορέων υλοποίησης έργων που έλαβαν στήριξη από την ΟΤΔ, για τους οποίους η χρηματοδοτική στήριξη από την παρέμβαση LEADER ήταν καθοριστικής σημασίας (LAV.O.16), αποτελεί ένδειξη αυξημένης μόχλευσης. Οι συνεχείς προσπάθειες που κάνει η ΟΤΔ για τον συστηματικό εντοπισμό και την κινητοποίηση νέων φορέων υλοποίησης έργων μπορεί να οδηγήσουν στην επικράτηση μιας πιο εδραιωμένης αντίληψης στους κύκλους των τοπικών ενδιαφερόμενων μερών ότι η ΟΤΔ έχει βελτιώσει την ικανότητά της να αξιοποιεί τις τοπικές γνώσεις (LAV.R.13).</p>

<p>Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα έργα που είναι κατάλληλα προσαρμοσμένα στις ανάγκες της περιοχής της ΟΤΔ.</p>	
<p>Έργα κατάλληλα προσαρμοσμένα στις ανάγκες της περιοχής της ΟΤΔ:</p> <p>Σε ποιο βαθμό η στρατηγική LEADER και οι δράσεις της ΟΤΔ ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες τοπικές ανάγκες και εδαφικούς στόχους;</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με τη χρήση του παράγοντα επιτυχίας που σχετίζεται με την κάλυψη των τοπικών αναγκών και των εδαφικών στόχων.</p> <p>Η προσέγγιση ανά περιοχή και από τη βάση προς την κορυφή που εφαρμόζει το LEADER διασφαλίζει ότι η στρατηγική τοπικής ανάπτυξης αντικατοπτρίζει τις ανάγκες του τοπικού τομέα και των αντίστοιχων κοινοτήτων. Με αυτό ως αφετηρία, η υλοποίηση έργων (πράξεων) από διάφορους φορείς υλοποίησης έργων (LAV.O.17) που έχουν καλύτερη γνώση του τρόπου με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι τοπικοί πόροι για την αντιμετώπιση των προσδιορισμένων αναγκών (LAV.O.18) θα οδηγήσει σε αύξηση του ποσοστού των έργων που βασίζονται σε εδαφικά προτερήματα και ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες της περιοχής που καλύπτει το LEADER (LAV.R.14). Όσο περισσότερα έργα υλοποιούνται από διάφορους φορείς υλοποίησης με βάση εδαφικά προτερήματα τόσο πιο πολύ αποδεικνύεται ότι η προσέγγιση LEADER προωθεί την ταυτότητα της κοινότητας (LAV.I.10).</p>
<p>Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα έργα με καινοτόμα στοιχεία σε τοπικό επίπεδο.</p>	
<p>Έργα με καινοτόμα στοιχεία σε τοπικό επίπεδο:</p> <p>Σε ποιο βαθμό τα έργα LEADER είναι καινοτόμα στο τοπικό πλαίσιο;</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με τη χρήση του παράγοντα επιτυχίας που σχετίζεται με την εισαγωγή και τη διάδοση καινοτομιών στην περιοχή της ΟΤΔ.</p> <p>Η αρχή της καινοτομίας που εφαρμόζει το LEADER διασφαλίζει ότι τα διαφορετικά είδη καινοτομιών (π.χ. κοινωνικές και τεχνολογικές καινοτομίες, καινοτόμες διαδικασίες και υπηρεσίες) εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο. Επιπλέον, οι αρχές της δικτύωσης και της εδαφικής συνεργασίας συνεπάγονται ότι η συμμετοχή σε διαφορετικά δίκτυα και έργα εδαφικής συνεργασίας μπορεί να χρησιμεύσει ως πηγή έμπνευσης για τη δημιουργία νέων ιδεών που με τη σειρά τους μπορούν να μετουσιωθούν σε καινοτόμα έργα στο τοπικό πλαίσιο. Αυτά μπορούν να αποτυπωθούν με τον αριθμό των έργων που είναι καινοτόμα στο τοπικό πλαίσιο (LAV.O.19). Τα στοιχεία σχετικά με την αύξηση του ποσοστού καινοτόμων έργων λόγω της προσέγγισης LEADER (LAV.R.16) καταδεικνύουν τη βελτιωμένη ικανότητα του LEADER να παράγει καινοτομία σε τοπικό επίπεδο (LAV.I.11).</p>
<p>Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα βιώσιμα έργα.</p>	
<p>Βιώσιμα έργα:</p> <p>Σε ποιο βαθμό τα έργα LEADER παράγουν βιώσιμα αποτελέσματα;</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με τη χρήση του παράγοντα επιτυχίας που σχετίζεται με τη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων των έργων.</p> <p>Η προσέγγιση ανά περιοχή και από τη βάση προς την κορυφή που εφαρμόζει το LEADER προωθεί έργα που βασίζονται σε εδαφικές πτυχές</p>

	<p>και τοπικές γνώσεις και παρουσιάζουν μεγαλύτερες δυνατότητες βιωσιμότητας από οικονομική, περιβαλλοντική ή κοινωνική άποψη (LAV.O.20). Τα στοιχεία σχετικά με τα έργα που έχουν βελτιωθεί μέσω διαβούλευσης με την ΟΤΔ (LAV.R.17) ή τα οποία θεωρούνται από τους τοπικούς φορείς πιο βιώσιμα λόγω της γνώσης των τοπικών συνθηκών (LAV.R.18) μπορεί να αντικατοπτρίζουν τις προσπάθειες που κάνει η ΟΤΔ για την αύξηση της μελλοντικής βιωσιμότητας των έργων που χρηματοδοτούνται από το LEADER και των αποτελεσμάτων που παράγουν.</p>
<p>Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα έργα που προωθούν τους δεσμούς μεταξύ τοπικών φορέων.</p>	
<p>Έργα που προωθούν τους δεσμούς μεταξύ τοπικών φορέων:</p> <p>Σε ποιο βαθμό το LEADER προωθεί δεσμούς μεταξύ φορέων (π.χ. εταιρικές σχέσεις, δίκτυα, έργα που υλοποιούνται από κοινού και άλλες συνεργασίες) που δεν θα υπήρχαν χωρίς αυτό;</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με τη χρήση του παράγοντα επιτυχίας που σχετίζεται με την προώθηση και την υλοποίηση συνεργατικών έργων.</p> <p>Η αρχή εταιρικής σχέσης και η πολυτομεακή αρχή του LEADER διασφαλίζουν την ευρύτερη διάδοση των οφελών των έργων μέσω των δικτύων των εταίρων. Η ορθή εφαρμογή της ολοκληρωμένης, πολυτομεακής προσέγγισης και συνεργασίας μπορεί να οδηγήσει στην προώθηση συγκεκριμένων και λειτουργικών δεσμών μεταξύ των αγροτικών φορέων και να δημιουργήσει συνέργειες σε επίπεδο έργου και μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών του LEADER που συμμετέχουν σε διαφορετικά έργα. Αυτά θα αντικατοπτρίζονται σε μεγαλύτερο αριθμό έργων που λειτουργούν σε συνέργεια (LAV.O.21).</p> <p>Όσο περισσότερο υλοποιούνται κοινά, διατομεακά έργα, τόσο πιθανότερο είναι το LEADER να ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ των μελών/φορέων της τοπικής κοινότητας με τη μορφή δικτύων, εταιρικών σχέσεων, έργων που υλοποιούνται από κοινού και άλλων συνεργασιών (LAV.R.19).</p>

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

7.4. Διαρθρωτικές αλλαγές

Πίνακας 11. Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με την ικανότητα του LEADER να επιφέρει διαρθρωτικές αλλαγές στην περιοχή της ΟΤΔ

<p>Τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των αποτελεσμάτων σε σχέση με τη διαρθρωτική αλλαγή.</p>	
<p>Διαρθρωτική αλλαγή:</p> <p>Σε ποιο βαθμό η υλοποίηση της ΣΤΑ μέσω της εφαρμογής της μεθόδου LEADER επιφέρει διαρθρωτικές</p>	<p>Το συγκεκριμένο ερώτημα αξιολόγησης απαντάται με τη χρήση του παράγοντα επιτυχίας που σχετίζεται με την εφαρμογή της ΣΤΑ με τη χρήση της μεθόδου LEADER. Μετρά τον βαθμό στον οποίο παράγονται διαρθρωτικές αλλαγές στην περιοχή της ΟΤΔ ως αποτέλεσμα των συνδυασμένων αποτελεσμάτων προστιθέμενης αξίας που προκύπτουν από την υλοποίηση όλων των έργων της ΣΤΑ με τη μέθοδο LEADER.</p> <p>Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιείται ο δείκτης αντικτύπου LAV.I.12. Πρόκειται για ένα ερώτημα που αφορά το επίπεδο αντικτύπου και, ως εκ</p>

<p>αλλαγές στην περιοχή της ΟΤΔ;</p>	<p>τούτου, ενδείκνυται η χρήση μόνο ενός δείκτη αντικτύπου. Ο δείκτης αντικτύπου αποτυπώνει, μέσω ποιοτικής έρευνας, τις απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με τον βαθμό στον οποίο τα συνδυασμένα έργα της ΟΤΔ έχουν συμβάλει στις διάφορες διαστάσεις της ΣΤΑ: οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές/χωρικές, καθώς και οριζόντιες πτυχές. Για την κατανόηση των αποτελεσμάτων αυτού του δείκτη, είναι σημαντικό να προσδιοριστούν πρώτα οι συγκεκριμένες πτυχές που καλύπτονται από τη ΣΤΑ.</p> <p>Όσο υψηλότερη είναι η τιμή αυτού του δείκτη τόσο μεγαλύτερος είναι ο συνδυασμένος αντίκτυπος των συνιστωσών προστιθέμενης αξίας του LEADER ως προς την παραγωγή διαρθρωτικών αλλαγών στην περιοχή της ΟΤΔ στις συγκεκριμένες πτυχές που καλύπτει η ΣΤΑ. Οι επιμέρους απαντήσεις στις ερωτήσεις της έρευνας μπορούν επίσης να καταδείξουν τον βαθμό στον οποίο το LEADER συμβάλλει ειδικά σε ορισμένα είδη διαρθρωτικών αλλαγών στην υπό ανάλυση περιοχή της ΟΤΔ.</p> <p>Επιπλέον, οι πρόσθετες πληροφορίες που παρέχουν οι περιγραφικές στατιστικές (εφόσον διατίθενται σε τοπικό/περιφερειακό επίπεδο) που καταδεικνύουν τις τάσεις /την εξέλιξη των βασικών διαρθρωτικών αλλαγών που σχετίζονται, για παράδειγμα, με τον πληθυσμό, την απασχόληση/ανεργία ή τη φτώχεια / τον κοινωνικό αποκλεισμό, μπορούν να συμβάλουν στην περαιτέρω διαμόρφωση του πλαισίου των πληροφοριών που λαμβάνονται με τον δείκτη αντικτύπου LAV.I.12.</p> <p>Ωστόσο, η ερμηνεία των αποτελεσμάτων πρέπει να λαμβάνει υπόψη ότι η συμβολή της προστιθέμενης αξίας του LEADER σε τυχόν διαρθρωτικές αλλαγές ενδέχεται να μην αποδίδεται εύκολα στο LEADER ή ότι μπορεί να υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που έχουν συμβάλει σε αυτές.</p>
--------------------------------------	---

Πηγή: Εκπονήθηκε από την ευρωπαϊκή υπηρεσία υποστήριξης της αξιολόγησης που αφορά την ΚΓΠ (2024).

EU CAP Network *supported by*

European Evaluation Helpdesk for the CAP
Rue Belliard 12, 1040
Brussels, Belgium
+32 2 808 10 24
evaluation@eucapnetwork.eu

Funded by
the European Union